

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І
УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

Л.М.Чернелевський

«___» _____ 2020 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Джух Тетяні Ігорівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Обліково-аналітичне забезпечення організації грошових потоків підприємства

керівник проекту (роботи) к.е.н, доцент Прохорова Любов Іванівна ,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «09 » жовтня 2020 року №984-кв

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 10 червня 2020 р.

3. Вихідні дані до проекту (роботи) Закони України, Постановки Кабінету Міністрів, фінансова, статистична та податкова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2019 роки, первинні документи ТДВ «Яготинський маслозавод»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1. Організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» облікова та податкова політики. Розділ 2. Бухгалтерський облік організації грошових потоків підприємства. Розділ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2019 роки та аналіз і теоретичні основи аудиту грошових потоків підприємства. Загальні висновки і пропозиції

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Організаційна структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод». Схема виробничих процесів на ТДВ «Яготинський маслозавод». Структура бухгалтерії ТДВ «Яготинський маслозавод». Показники податкової віддачі з ПДВ на ТДВ «Яготинський маслозавод». Кореспонденція рахунків з обліку грошових потоків підприємства (рах. №30,31). Розподіл грошових потоків за видами діяльності. Характеристика статей всіх розділів Звіту про рух грошових коштів (за прямим методом). Рис. Основні вимоги до організації економічного аналізу. Етапи проведення економічного аналізу на ТДВ «Яготинський маслозавод». Техніко-економічний аналіз

діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2019 роки. Аналіз ефективності руху грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод». Загальний план аудиту грошових коштів підприємств. Програма аудиту грошових коштів.

6. Дата видачі завдання 02 березня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вступ	02.03.20-22.03.20	<i>Виконано</i>
2	Розділ 1. Організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» облікова та податкова політики.	23.03.20-12.04.20	<i>Виконано</i>
3	Розділ 2. Бухгалтерський облік організації грошових потоків підприємства.	13.04.20-10.05.20	<i>Виконано</i>
4	Розділ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2018-2019 роки та аналіз і теоретичні основи аудиту грошових потоків підприємства.	11.05.20-31.05.20	<i>Виконано</i>
5	Загальні висновки і пропозиції	01.06.20-02.06.20	<i>Виконано</i>
6	Перелік використаної літератури	03.06.20-04.06.20	<i>Виконано</i>

Здобувач _____
(підпис)

Джух Т.І.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)

Прохорова Л.І.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота викладена на 77 сторінок. Під час написання дипломної роботи було використано 34 літературних джерела, 5 рисунків, 1 схема та 13 таблиць.

Метою дипломної роботи є узагальнення теоретико-методичних підходів щодо обліку, аудиту та аналізу грошових для надання рекомендацій стосовно поліпшення ефективності господарювання на харчовому підприємстві.

Об'єктом дослідження обрано грошові потоки підприємства на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод».

Предметом дослідження є облік, аналіз і аудит організації грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Одержані висновки та їх новизна. На основі проведеного у дипломній роботі дослідження: розкриті теоретичні основи обліку, аналізу, організації а також методики аудиту грошових потоків підприємства; обґрунтовано економічний зміст грошових потоків підприємства як важливого об'єкта контролю; здійснено факторний аналіз взаємозв'язку величини, структури та динаміки грошових потоків з доходами та витратами періоду задля ефективного управління грошовими потоками підприємства; сформульовано рекомендації для удосконалення організації обліку грошових потоків та поліпшення ефективності господарювання на підприємстві.

Ключові слова: грошовий потік, управління грошовими потоками, аналіз грошових потоків, надходження та видатки грошових коштів, Звіт про рух грошових коштів.

ANNOTATION

Graduate work is set out on 77 pages. During the writing of the thesis 34 literature sources, 5 figures, 1 diagram and 13 tables were used.

The purpose of the thesis is to generalize the theoretical and methodological approaches to accounting, auditing and analysis of money to provide recommendations for improving the efficiency of management in the food business.

The object of the study is selected cash flows of the enterprise on the example of Additional Liability Company "Yahotyn butter factory".

The subject of the study is the accounting, analysis and audit of cash flows at ALC "Yahotyn butter factory".

The conclusions are obtained and their novelty. Based on the research conducted in the thesis: revealed the theoretical foundations of accounting, analysis, organization and methods of auditing cash flows of the enterprise; the economic content of cash flows of the enterprise as an important object of control is substantiated; factor analysis of the relationship between the size, structure and dynamics of cash flows with income and expenses for the period for effective cash flow management of the enterprise, formulated recommendations for improving the organization of cash flow accounting and improving the efficiency of the enterprise.

Keywords: cash flow, cash flow management, cash flow analysis, cash inflows and outflows, cash flow statement.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД», ОБЛІКОВА ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКИ	
1.1 Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод».....	8
1.2 Структура бухгалтерії ТДВ «Яготинський маслозавод». Організація обліку.....	14
1.3 Облікова політика та податкова політики ТДВ «Яготинський маслозавод».....	19
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	
2.1 Аналітичний та синтетичний облік грошових потоків підприємства.....	28
2.2 Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо обліку грошових потоків підприємства за національними та міжнародними стандартами	33
2.3 Інформаційні технології обліку грошових потоків підприємства.....	44
РОЗДІЛ 3. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ЗА 2017-2018 р.р. ТА АНАЛІЗ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1 Організація аналітичної роботи в ТДВ «Яготинський маслозавод».....	47
3.2 Техніко-економічний аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 р.р.....	49
3.3 Теоретичні основи та практичний економічний аналіз грошових потоків ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр.....	54
3.4 Теоретичні основи аудиту організації грошових потоків ТДВ «Яготинський маслозавод».....	65
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Потік грошових коштів, який називають «киснем» бізнесу, має вирішальне значення для успішного господарювання, є визначальним фактором провадження будь-якого бізнесу, рушієм щоденної діяльності, засобом розширеного відтворення і забезпечення платіжної спроможності підприємства.

Водночас складність і нестабільність умов функціонування підприємств, недостатній рівень управління їх грошовими потоками, у тому числі внаслідок недооцінювання аналізу грошових коштів, як в теоретичному, так і в прикладному аспектах, призводять до незбалансованості грошових потоків, надмірної тривалості фінансового циклу, недоодержання фінансових результатів, необґрунтованого використання позикових коштів, обмеженості у використанні фінансових інструментів і застосування новітніх технологій тощо.

Враховуючи такі обставини, проблема удосконалення грошових потоків підприємства задля грамотного управління ними, подолання обмеженості підприємства щодо операційної діяльності та його інвестиційних можливостей через дефіцитність коштів, забезпечення досягнення тактичних і стратегічних цілей залишається відкритою та актуальною. У той же час результати такого аналізу мають неоціненне значення для зовнішніх користувачів фінансової звітності при вирішенні питання щодо інвестування або кредитування його діяльності та надійності ділового партнерства.

Для більшості вітчизняних підприємств проблема дефіциту грошових коштів є не менш актуальною. Це зумовлено як внутрішніми (втрата споживачів, недоліки щодо якості та асортименту продукції, слабке фінансове планування, неналежна структура фінансових служб, недосконалість управлінського обліку, і як наслідок, - втрата контролю над витратами, низька кваліфікація кадрів тощо), так і зовнішніми (затримки платежів, не грошові форми розрахунків, загострення конкуренції, удорожчання енергоносіїв, втрати від експорту через нестабільний обмінний курс, тиск податкового законодавства, висока вартість позикових коштів, інфляційний вплив та ін.), причинами .

Мета та завдання дослідження. Метою бакалаврської роботи є узагальнення теоретико-методичних підходів щодо обліку, аудиту та аналізу грошових для надання рекомендацій стосовно поліпшення ефективності господарювання на харчовому підприємстві.

Для досягнення поставленої мети дослідження здійснено послідовне вирішення таких завдань:

- розкриті теоретичні основи обліку, аналізу, організації а також методики аудиту грошових потоків підприємства;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВСТУП	6
Здобувач	Джух Т.І.		22.03.20		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		23.03.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20		

- приведена техніко-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» і зроблений аналіз його діяльності за 2017-2018 рр.;
- досліджена облікова та податкова політики підприємства;
- досліджена облікова робота ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- розкриті облік грошових потоків підприємства та порядок формування фінансової звітності в частині розкриття інформації про грошові потоки;
- виконаний практичний економічний аналіз грошових потоків ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр.;
- проведено практичний аудит організації грошових потоків ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- сформульовано рекомендації для удосконалення організації обліку грошових потоків та поліпшення ефективності господарювання на підприємстві.

Об'єкт та предмет дослідження. Предметом дослідження є облік, аналіз і аудит організації грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод». Об'єктом дослідження обрано грошові потоки підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові і спеціальні методи аналізу: теоретичного узагальнення і порівняння; аналіз категорій індукція та дедукція; спостереження. Для обробки економічної інформації, побудови таблиць, алгоритмів застосовано сучасні комп'ютерні технології та пакет прикладних програм Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для дослідження слугували: чинні нормативно-правові акти з регулювання обліку, аналізу та контролю грошових потоків підприємства; статті з проблематики дослідження, монографії, навчальні посібники; фактичні матеріали ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр.

РОЗДІЛ 1. Організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод», облікова та податкова політики

1.1 Характеристика фінансово-господарської діяльності та історії ТДВ «Яготинський маслозавод»

Одним з найбільших національних виробників молочної продукції є «Яготинський маслозавод». Він входить до складу холдингу «Молочний альянс». Юридична адреса заводу: Київська обл., Яготинський район, м. Яготин, вул. Шевченка, будинок 213, код 07700. За видом економічної діяльності: виробництво масла та сиру, перероблення молока; вантажний автомобільний транспорт; в неспеціалізованих магазинах переважно оптова торгівля молочними продуктами харчовими оліями, жирами та яйцями; роздрібна торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; оптова торгівля рідким, твердим та газоподібним паливом, роздрібна торгівля паливом а також подібними продуктами.

В 1956 році ПАТ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність. 1994 року, у лютому перетворене у відкрите акціонерне товариство «Яготинський маслозавод», шляхом об'єднання корпоратизації. До Статуту товариства, внесеними змінами рішень загальних зборів акціонерів в 2011 році (протокол № 1 від 04.04.2014), найменування товариства було змінено на «публічне акціонерне товариство». Наразі акціонерами товариства є юридичні та фізичні особи, які набули у процесі приватизації права на власність акцій товариства, на вторинних ринках цінних паперів, а також у порядку спадкування громадян та у інших випадках, передбачених чинним законодавством. Акціями товариства держава не володіє. 12.04.2017 р. ПАТ «Яготинський маслозавод» загальними зборами акціонерів (Протокол № б/н від 12.04.2017р.), з ціллю мінімізації витрат товариства, пов'язаних з обслуговуванням організаційно-правової форми, як публічне акціонерне товариство, прийнято рішення про припинення такого Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» напрямом його перетворення у Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод».

«Яготинське для дітей» є філією ТДВ "Яготинський маслозавод", яка розпочала свою діяльність 25 жовтня 2012 року (Київська обл., смт. Згурівка, вул. Коцюбинського, буд. 6, код 07600).

Чисельність працівників підприємства станом на 01.01.2018р – 759 осіб.

Підприємство не проводить спільної діяльності з іншими організаціями, установами та іншими підприємствами.

Виробнича потужність заводу дозволяє щодоби приймати 600 тонн молока та 60 тонн вершків і виробляти 40 тонн вершкового масла та більше 400 тонн продукції з незбираного молока [33].

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ 1	8
Здобувач	Джух Т.І.		12.04.20		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		13.04.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20		

**Середньорічний виробіток молочної продукції на ТДВ «Яготинський
маслозавод» [31]**

Вид молочної продукції	Тн/за рік
Масло вершкове	3806,9
Молоко	48810,8
Сметана	7870,9
Кефір	7685,9
Закваска	5923,4
Йогурт	3961,8
Айран	416,0
Геролакт	1629,3
Простокваша	364,5
Ряжанка	3060,3
Сир к/м	3236,6

На сьогоднішній день завод випускає 120 різних видів молочної продукції під ТМ «Яготинське», а саме молоко, масло, ряжанку, кефір, сметану, геролакт, айран, м'які і кисломолочні сири, термостатна молочну продукцію, йогурти, з 2017 року дитяче харчування – йогурт питний ТМ «Хопси».

Популярним товаром заводу для споживачів за останні роки існування підприємства прийнято вважати вершкове масло ТМ «Яготинське», що за майже 60-річну історію свого існування отримало високу репутацію. Достойністю підприємства значиться - закваска «Яготинська» яка має досить високий вміст спеціально підібраних корисних молочнокислих бактерій. Яготинський маслозавод першим розробив і розпочав випуск готових до вживання заквасок, зробивши нову товарну категорію на українському молочному ринку. Про стрімкий ріст категорії заквасок свідчить постійний зріст обсягів виробництва та реалізації відносно цього продукту на підприємстві (з 400 до 40 000 літрів на добу за десять років існування закваски).

ТДВ «Яготинський маслозавод» пройшло ресертифікацію на відповідність правління якістю, інтегрованої системи, щодо вимог двох міжнародних стандартів: ДСТУ ISO 22000:2005 та ДСТУ ISO 9001:2009.

За 2018 рік прийнято та перетворено 195 тис. тон сировини. Нині на завод прибуває 100% молока екстрагатунок від найкращих молочнотоварних господарств України (Київської, Черкаської, Чернігівської, Кіровоградської, Полтавської, Харківської областей).

Згідно з серпня місяця, 2016 року молоко від населення завод не закуповує.

Максимальне надходження сировини з Полтавської області – 46% від усієї сировини.

Молочна продукція продається в усіх регіонах України. Підприємство співпрацює з найбільшими торговельними мережами України такими, як «АТБ-маркет», «Метро», «Ашан», «Сільпо», «Новус» та ін.

З 2016 року підприємство спроваджує продукцію на експорт в багато країн, а саме Азербайджан, Грузія, Молдова, Сінгапур, Нідерланди, Канада.

З стабільними інноваціями, завдяки високій натуральності та якості товарів і багатим молочним традиціям, ТМ «Яготинське» завоювала не тільки народне визнання, а й багато винагород. За відомостями дослідницької компанії TNS , бренд «Яготинське» протягом 2017 року став передовим в Україні серед молочних брендів , якому споживачі віддають привілеї , перейшовши на цю сходинку з другої позиції (за 2015 рік).

Організаційна структура управління – це являється впорядкована сукупність взаємопов'язаних елементів, ці елементи перебувають між собою у стійких взаємостосунках, які забезпечують їх функціонування і розріст як єдиного цілого. Частинами структури можуть бути як осібні працівники, так і служби, і окремі ланки апарату управління, а взаємозв'язки між елементами структури підтримуються через вертикальні та горизонтальні зв'язки, які носять функціональний і лінійний характер. В межах цієї структури управління проходить управлінський процес, між учасниками якого розподілені завдання і функції керівництва, і відповідно - права і відповідальність за їх виконання [33].

На підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» лінійно-функціональна організаційна структура. В ядро створення покладено так званий "шахтний" принцип побудови і спеціалізації організаторського процесу по функціональним підсистемам організації (маркетинг, фінанси, виробництво, персонал, дослідження та розробки). По будь-якій з підсистем організації формується ієрархія служб, результати їхньої роботи оцінюються належними показниками (Рис.1.1).

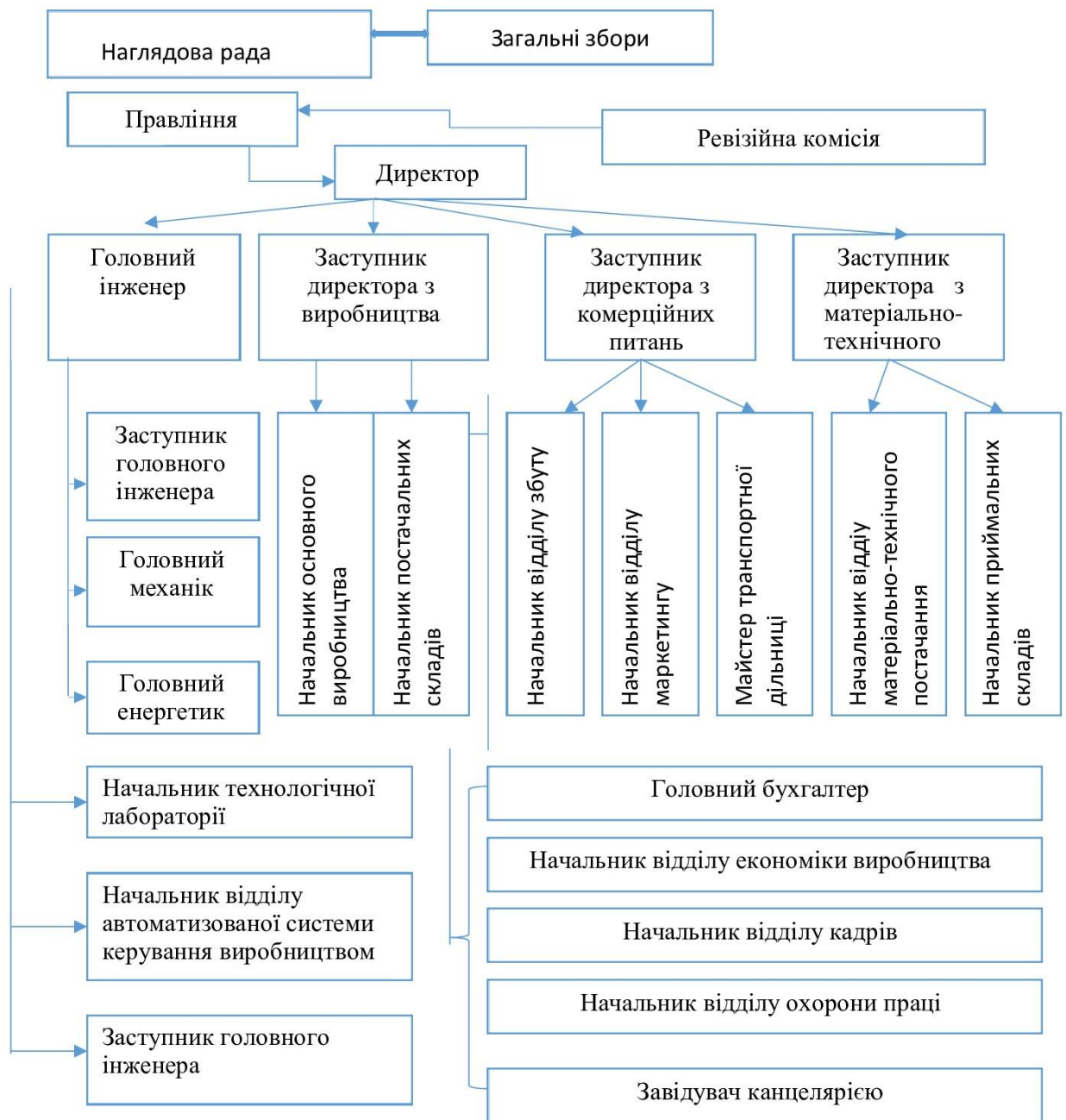

Рис.1.1. Структура управління ТДВ «Яготинський маслозавод»

Структура управління підприємства – це внутрішній устрій, який характеризує склад, структуру і підпорядкованість підрозділів підприємства.

Органи керівництва підприємством відповідно до розподілу особистих повноважень поділяються на вищі (законодавчі), виконавчі і контрольні.

Дозавдань вищих органів правління підприємством – загальних зборів його засновників відносять вирішення стратегічних питань його функціонування, що мають вплив на суттєві основи діяльності чи функції засновників.

Виконавчі органи ухвалюють тактичні питання, в тому числі пов'язані з рутинною діяльністю. При здійсненні конкретних вищим органом для них повноважень, в установленому порядку, вони йому підзвітні та підпорядковані.

Контрольним органом, за суцільним правилом, є ревізійна комісія, яка обирається загальними зібраннями та підзвітна перед ними. В підприємствах, заснованих на володінні єдиної особи, засновники безпосередньо здійснюють керівництво підприємством самотужки або через уповноважену ними особу.

Директор підприємства належить до професійної групи "Керівники". Керівник підприємства визначає, планує, формулює, здійснює та координує всі види діяльності підприємства, з'ясовує напрями розвитку підприємства у формуванні цінової, кредитно-банківської, страхової та податкової політики, соціальної та зовнішньоекономічної діяльності, впорядковує роботу та ефективну взаємодію виробничих одиниць, цехів а також інших структурних підрозділів підприємства, направляє їх роботу на удосконалення виробництва та продукції, досягнення високих темпів розвитку і та інше.

Директору підпорядковуються замісник директора з виробництва, головний інженер, заступник директора з матеріально-технічного обслуговування, заступник директора з комерційних питань.

В свою чергу до нижчих ланок структури управління підприємством належать: заступник головного інженера, головний енергетик, головний механік, начальник основного виробництва, начальник відділу збуту, начальник поставальних складів, начальник відділу маркетингу та інші.

Щодо головного бухгалтера підприємства – він виконує одну з головних ролей. Тому, що відповідальність за здійснення та організацію внутрішньогосподарського контролювання на підприємстві покладається на нього. Головний бухгалтер повинен старанно контролювати: дотримання встановлених вимог приймання та випуску товарно-матеріальних цінностей; дотримання штатної фінансової та касової (розрахунково-платіжної) дисципліни; правильно встановлених цін, тарифів, скидок, надбавок, окладів, доплат, відображення результатів інвентаризацій в обліку, дотримання інструкцій, вказівок щодо порядку проведення цих інвентаризацій; відшкодування у встановлені строки дебіторської та погашення кредиторської заборгованості та інше.

Найбільш ефективною ця лінійно-функціональна організаційна структура є там, де апарат управління реалізовує рутинні функції, які регулярно повторюються. Плюси цієї структури виявляються в управлінні організаціями з масовим або серійним видом виробництва, та при господарському механізмі витратного типу, тоді коли виробництво не являється чутливим до прогресу в галузі науки та техніки, а щодо змін, то вони по всіх структурних підрозділах, проходять ритмічно та однорідно. Це завжди призводить до ускладнення передачі інформації і зниження ефективності прийняття управлінських рішень, у взаємостосунках з підлеглими втрати гнучкості через використання формальних процедур та правил, а також це через збільшення обсягу роботи керівника організації та його заступників.

Загальна схема виробничих процесів на підприємстві зображена на рис. 1.2. Розглянемо вказані виробничі процеси детальніше.

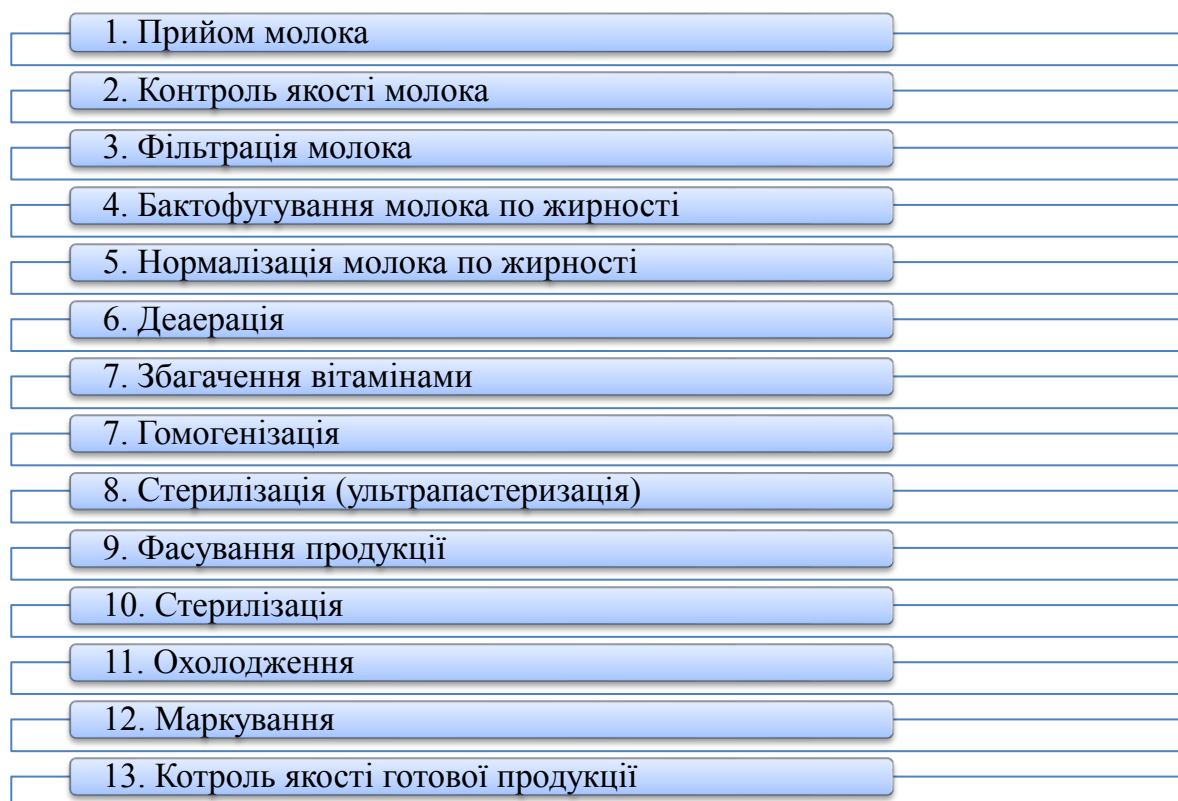

Рис.1.2 Схема виробничих процесів на ТДВ «Яготинський маслозавод»

1. Прийом молока. Молоко для продукції підприємства постачається із спеціальних ферм, які мають відповідати суворим умовам виробництва молока для дитячого харчування.

2. Контроль якості молока - при прийомі на підприємство молоко проходить контроль якості у сучасній лабораторії заводу. У разі незбіжності хоч би по одному з критеріїв якості, молоко на підприємство не приймається.

3. Фільтрація молока - перший ступінь очищення.

4. Бактофугування молока по жирності. Молоко ретельно очищується від мікроорганізмів і спор за допомогою інноваційного устаткування — бактофуги.

5. Нормалізація жирності - за нормами харчування дітей віком до двох років, молоко повинно мати жирність 3,2%.

6. Деаерація - видалення з молока термічними або хімічними методами розчинених у ньому газів, кисню та вільного діоксиду вуглецю (бульбашок).

7. Збагачення вітамінами - вітаміни, дозування та співвідношення їх в продукті зібрані у відповідності до рекомендацій фахівців інституту гігієни та медичної екології ім. Марзеєва.

8. Гомогенізація. Для запобігання відокремлення вершків, надання молока однорідності.

9. Стерилізація (ультрапастеризація). Стерилізація молока відбувається при температурі 135°C, пастеризація – при 98°C.

10. Фасування продукції відбувається у скляні та тетрапак упаковки.

11. Стерилізація – знову відбувається стерилізація, але тільки молока у склі.

12. Охолодження. Після стерилізації відбувається охолодження продукції.

13. Маркування. Товар ідентифікується згідно номенклатури та асортименту продукції.

14. Контроль якості готової продукції відбувається у лабораторії якості підприємства. Порядок управління безпечністю та якістю харчових продуктів сертифікована на відповідність вимогам ДСТУ ISO 22000:2007 (№ UA.MQ 166-НАССР-339-13) та ДСТУ ISO 9001:2009 (№ UA.2.166.08240-13).[33]

1.2 Структура бухгалтерії ТДВ «Яготинський маслозавод». Організація обліку

На ТДВ «Яготинський маслозавод» є 3 служби, які вирішують економічні питання: бухгалтерія, планово-економічний відділ та торговий відділ.

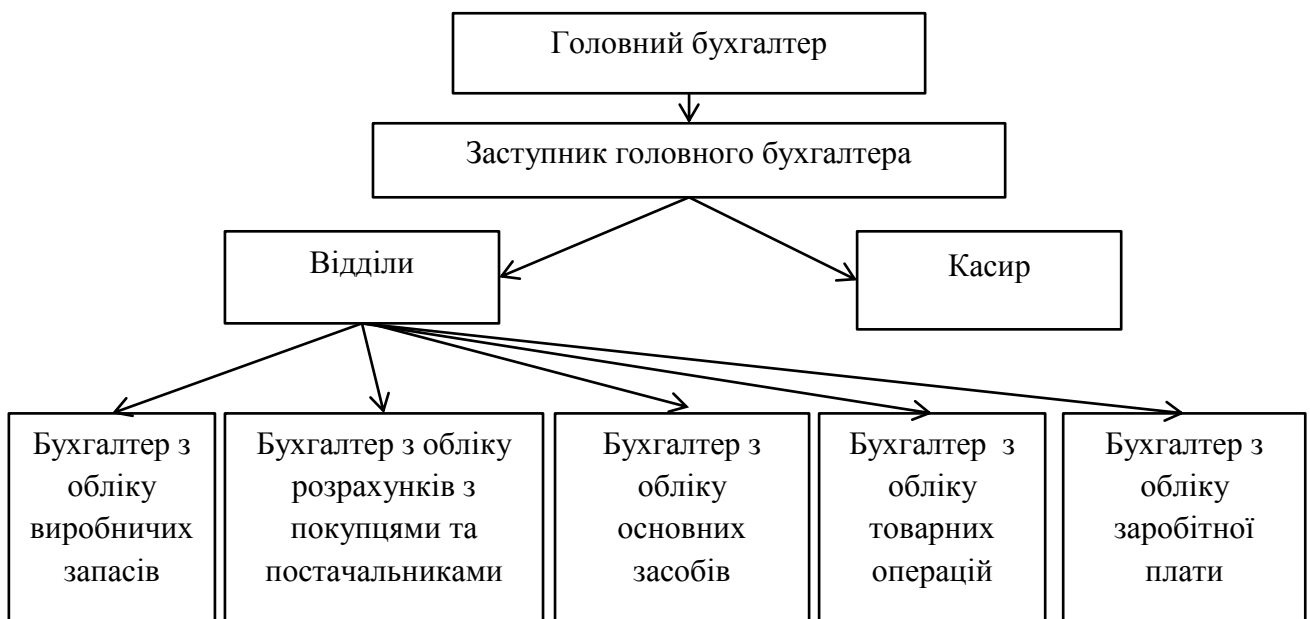

Рис. 1.3. Структура бухгалтерії ТДВ «Яготинський маслозавод» [33]

Організаційна конструкція апарату бухгалтерської служби — це форма розподілу та кооперування праці, яка передбачає розподіл усього комплексу облікових, аналітичних та контрольних робіт між виконавцями. На ТДВ «Яготинський маслозавод» форма організаційної побудови апарату облікової служби централізована. У централізованій формі весь апарат облікової служби (бухгалтер з обліку розрахунків з покупцями, бухгалтер з обліку товарних операцій, бухгалтер з обліку виробничих запасів, бухгалтер з обліку основних засобів, бухгалтер з обліку заробітної плати, касир,) як методично, так і адміністративно підпорядкований

одному керівнику — головному бухгалтеру, який у свою чергу має свого заступника.[33]

Лінійний тип організації передбачає прямолінійне підпорядкування працівників бухгалтерської служби її керівникові — головному бухгалтеру.

Головний бухгалтер ТДВ «Яготинський маслозавод»:

1. Дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 № 996-XIV, забезпечує ведення бухгалтерського обліку, з урахуванням прикмет діяльності підприємства і особливості технології оброблення облікових даних.
2. Вимагає від служб, підрозділів та працівників підприємства, неухильного дотримання та забезпечення порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.
3. Здійснює контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій та організовує роботу бухгалтерської служби.
4. Вживає необхідні заходи щодо запобігання непомітному та несанкціонованому виправленню записів у регістрах та первинних документах бухгалтерського обліку а також збереження регістрів, звітності а також оброблених документів, протягом встановленого терміну.
5. Здійснює заходи щодо надання повної, неупередженої та правдивої інформації щодо результатів діяльності ,рух коштів підприємства та його фінансовий стан.
6. Забезпечує на основі даних бухгалтерського обліку складання фінансової звітності підприємства, подання та підписання її в установлені строки користувачам.
7. Бере участь у поданні та підготовці періодичної звітності, яка передбачає підпис головного бухгалтера, відповідно до органів вищого рівня у відповідності з нормативними актами, які затверджені формами та інструкціями.
8. За погодженням директора підприємства забезпечує перерахування податків та зборів, передбачених законодавством, провадить розрахунки з різними кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.
9. Виконує ведення та контроль за касовими операціями підприємства, раціональним та ефективним використанням трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.
10. Бере участь у інвентаризаційній роботі відповідно на цьому підприємстві, оформленні матеріалів, пов'язано з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, псування активів підприємства та крадіжок.
11. Убезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у відділеннях, філіях, представництвах та інших підрозділах.
12. Керує працівниками бухгалтерського обліку підприємства та між ними розподіляє посадові завдання і обов'язки. [8,р.2]

Касир є відповідальною особою в бухгалтерії підприємства. Загальні вимоги до працівників цієї професії передбачено Довідником № 336 «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників» від 29.12.2004. [8, р.8]

Касир підприємства зобов'язаний:

- здійснювати операції, пов'язані з прийомом і видачею готівкових грошових коштів через касу підприємства;
- забезпечувати збереження готівкових грошових коштів, інших довірених йому цінностей та цінних паперів ;
- отримувати готівку в установах банку;
- здійснювати записи в касовій книзі про операції отримання та видачі готівки відповідно за кожними прибутковими та видатковими касовими ордерами та подібними документами в день їх надходження або видачі;
- перевіряти правильність заповнення і наявність усіх реквізитів на прибуткових касових ордерах та видаткових документах (в тому числі відповідність підпису головного бухгалтера, а на видаткових документах - дозвільного напису керівника або уповноважених ним осіб);
- перевіряти наявність і правильність оформлення всіх додатків (заяв, накладних, розрахунків, довідок і т.д.), зазначених у прибуткових і видаткових касових ордерах;
- повертати документи в бухгалтерію для відповідного оформлення в разі недотримання хоча б одного з пропонованих до них вимог;
- підписувати прибуткові касові ордери та видаткові папери відразу після одержання або видачі за ними готівки;
- проставляти штамп або напис "Оплачено" на доданих до видаткових ордерів або відомостями документах;
- видавати квитанції до прибуткового касового ордеру особам, що здали готівку в касу;
- проставляти штамп «Депоновано» або робити відповідний запис у відомості на виплату грошей поруч з прізвищами осіб, яким у встановлений строк не здійснені виплати, пов'язані з оплатою праці;
- складати реєстр депонованих сум, вказувати у відомості на виплату грошей фактично виплачену суму і суму, яка підлягає депонуванню, звіряти ці суми із загальним підсумком по відомості на виплату грошей і підписувати її;
- в кінці кожного робочого дня виводити залишок грошових коштів в касі підприємства і передавати в бухгалтерію звіт касира (копію записів в касовій книзі) спільно з прибутковими касовими ордерами та видатковими документами під підпис особи, що виконує контроль за веденням касових операцій;
- нести інші обов'язки стосовно збереження в касі цінних паперів, грошових документів, і т. д.

Бухгалтер з обліку виробництва. Основною ціллю обліку виробництва є повне, своєчасне та вірогідне відображення фактичного розміру і складу витрат а також

контроль за використанням всіх видів виробничих ресурсів та обсягу виробленої продукції (наданих робіт або послуг) у натуральних та грошових вимірниках. Основні завдання обліку виробництва:

- формування складу виробничих витрат за їх економічним змістом, місцем прикладення, елементами, статтями обліку, суміжними періодами та іншими ознаками;

- вчасне та повне відображення виготовленої продукції, наданих робіт та послуг за їх кількістю і якістю в розрізі суміжних періодів, окремих предметів обліку та центрів відповідальності;

- встановлення фактичного рівня собівартості одиниці продукції (робіт та послуг) відповідно до затверджених положень та зіставлення його з нормативним, прогнозним та рівнем ринкових цін; складання та формування відповідної інформації про обсяг витрат та реалізованої продукції (робіт або послуг) у відповідній системі документів, облікових реєстрів та звітності. Задля того, щоб зробити ці завдання обліковим працівникам необхідно чітко знати Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та загальноприйняту класифікацію витрат. [9]

Бухгалтер з обліку розрахунків з покупцями. До обов'язків бухгалтера з обліку розрахункових операцій входять:

1. Дотримання правил розрахункових відносин;
2. Своєчасне документальне оформлення розрахункових операцій;
3. Своєчасне та правдиве ведення синтетичного та аналітичного обліку розрахунків. [9]

Розрахункові операції ведуться згідно до законодавства України у порядку, встановленому Національним банком України.

Бухгалтер з обліку товарних операцій здійснює такі завдання: обліковує придбання, надходження а також зберігання матеріалів і виробничих запасів, рух необоротних активів, розрахунки з постачальниками, обслуговуючими організаціями, виготовлення готової продукції та наданих послуг.

Бухгалтер з обліку основних засобів - утілює діяльність з ведення бухгалтерського обліку відповідно до чинних вимог законодавства в частині, що стосується обліку належать організації основних засобів, розрахунку фактичної собівартості основних засобів, оприбуткування основних засобів, тощо.

1. Здійснює прийом і контроль первинної документації з бухгалтерського обліку основних засобів та готує її до рахункової обробки.
2. Бере участь у розроблюванні та здійснення заходів, які спрямовані на раціональне використання ресурсів а також дотримання фінансової дисципліни.
3. Відображає операції на рахунках бухгалтерського обліку, пов'язані з рухом основних засобів.
4. За фактичною собівартістю основних засобів складає звітні калькуляції (з урахуванням всіх витрат).
5. Провадить нарахування податків.

6. Убезпечує кредиторів, керівників, аудиторів, інвесторів а також інших користувачів бухгалтерської звітності достовірною бухгалтерською інформацією по відповідній ділянці обліку.
7. Готує форми первинних документів ,план рахунків, що застосовуються для оформлення господарських операцій, відповідно за якими не передбачені типові форми, та форми документів для відповідної внутрішньої бухгалтерської звітності.
8. Досліджує дані по бухгалтерського обліку основних засобів для складання звітності, стежить за збереженням бухгалтерських документів, оформлює документи для передачі до архіву відповідно до встановленого порядку.
9. Виконує завдання з формування та ведення бази даних бухгалтерської інформації, вносить зміни в довідкову та нормативну інформацію, використовувану при обробці даних.
10. Визначає можливість використання готових проектів, пакетів прикладних програм та алгоритмів, що дозволяють створювати обгрунтовані системи обробки економічної інформації а також бере участь у формулюванні економічної постановки завдань, що вирішуються за допомогою обчислювальної техніки. [9]

Бухгалтер з обліку заробітної плати. Обов'язки бухгалтера по заробітній платі досить великі, а саме:

1. Виконує аналіз та контроль табелів обліку робочого часу, готує їх до лічильної обробки.
2. Виконує контроль за витрачанням фонду оплати праці , здійснює нарахування заробітних плат працівникам підприємства.
3. Контролює правильність оформлення довідок з догляду за хворими, листків про тимчасову непрацездатність, а також інших документів, що підтверджують право на відсутність працівника на роботі, виконує підготовку до їх лічильної обробки, та для складання встановленої бухгалтерської звітності.
4. Проводить реєстрацію бухгалтерських проводок а також їх рознесення.
5. Виконує нарахування та відповідно перерахування страхових внесків у державні позабюджетні соціальні фонди, відрахування коштів на матеріальне стимулювання працівників а також заробітних плат службовців та працівників, інших виплат та платежів.
6. Стежить за збереженням бухгалтерських документів, готує періодичну звітність по ЕСН у встановлені терміни, та відповідно до встановленого порядку оформлює їх для передачі в архів.
7. Проводить виплату зарплати працівникам підприємства на основі відомостей .
8. Виконує контроль за дотриманням касової дисципліни та розрахунками з підзвітними особами.
9. Готує дані необхідні для складання балансу та оперативних зведених звітів про доходи та витрати грошових коштів.

10. На основі застосування сучасних засобів обчислювальної техніки та інформаційних технологій, бере активну участь у розробці та впровадженні раціональної планової і облікової документації, прогресивних форм та методів ведення бухгалтерського обліку.

11. Надає методичну допомогу працівникам підрозділів підприємства з будь-яких питань бухгалтерського обліку, економічного аналізу, контролю та звітності.

Систематично утверджує свій фах на курсах та семінарах з бухгалтерського обліку. [9]

1.3 Облікова політика та податкова політики ТДВ «Яготинський маслозавод».

Облікова політика підприємства — це сукупність методів, принципів та процедур, яка використовується підприємством задля складання та надання фінансової звітності. Будь-яке підприємство має право самотужки погоджуватись з її власником або уповноваженим органом відповідно до статутних документів визначати свою облікову політику [1, р.1, ст.1].

Зауважимо, що облікова політика встановлюється відповідним наказом у разі створення підприємства. У цьому наказі, зазвичай, зазначаються лише ті елементи облікової політики, з приводу яких існують різні варіанти обліку. При цьому норми, які чітко встановлені Законом про бухоблік, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами, в наказі про облікову політику не відображаються (Додаток М).

До процедур можемо віднести форми бухгалтерського обліку, правила документообігу та технологію обробки облікової інформації. Усі зміни облікової політики мають розкриватися у фінансовій звітності.

У п. 2.1 Методрекомедацій № 635 «Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства» від 27.06.2013, визначено зміст розпорядчого документа (наказу або розпорядження) про облікову політику. Зокрема, такий документ визначає:

- періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів ;
- методи оцінки вибуття запасів
- порядок обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат (далі — ТЗВ), ведення окремого субрахунку для обліку ТЗВ;
- вартісні ознаки предметів, що входять до складу МНМА ; методи амортизації основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів, довгострокових біологічних активів та інвестиційної нерухомості (у разі якщо вони враховуються за первинною вартістю);
- підходи до переоцінки оборотних активів; застосування класу рахунків 8 та/або 9;
- метод розрахунків резерву сумнівних боргів (за потреби — спосіб визначення коефіцієнта сумнівності);
- перерахунок створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів;

- упорядкованість виплат за рахунок прибутку (для комунальних та державних підприємств), упорядкованість оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг;
- сегменти діяльності, пріоритетний вид сегмента, основи у внутрішньогосподарських розрахунках ціноутворення; перелік та склад змінних та постійних загальновиробничих витрат а також основи їх розподілу; склад та перелік статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт та послуг);
- систематичність визначення ступеня завершеності робіт з будівельного контракту;
- дату визначення придбаних фінансових активів у результаті систематичних операцій; базу розподілу витрат відповідно за операціями з інструментами власного капіталу;
- періодичність відображення відстрочених податкових зобов'язань та відстрочених податкових активів; кількісні мірила та якісні ознаки істотності інформації про господарські операції, події і статті фінансової звітності; критерії розмежування об'єктів інвестиційної та операційної нерухомості;
- підхід до систематизації пов'язаних сторін; дату включення простих акцій, випуск яких потрібно зареєструвати, до розрахунків середньорічної кількості акцій в обороті;
- дату первісного визнання необоротних активів і групи вибуття як утримуваних для продажу;
- складання окремого балансу представництвами, філіями а твкод іншими відособленими підрозділами підприємства;
- періодичність і об'єкти проведення інвентаризацій;
- метод складання звіту про рух грошових коштів та підходи до віднесення витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єктів основних засобів, до первісної вартості або витрат звітного періоду.

Тобто при складанні наказу про облікову політику підприємства потрібно обов'язково враховувати вимоги як ПБО, так і Методрекомедацій № 635.

Облікова політика, яка була використана при підготовці фінансової звітності за 2018 рік абсолютно відповідає обліковій політиці, що використовувалась для складання фінансової звітності за 2017 рік.

Істотні положення облікової політики, які використані при підготовці цієї фінансової звітності, представлені нижче.

Гроші та їх еквіваленти. З строком погашення більше 3 місяців, кошти на депозитних рахунках відображуються в звітності як поточні фінансові інвестиції, з терміном погашення більше 12 місяців – так само як інші довгострокові фінансові інвестиції. Грошові кошти, які знаходяться на спеціальному рахунку та призначені для обліку коштів у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, мають відображатися у фінансовій звітності як грошові кошти.

Інвестиції в асоційовані компанії. Ці інвестиції в фінансовій звітності обліковуються за собівартістю у відповідності до МСБО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність» (перейменованій в «Окремі фінансові звіти»). [33]

Асоційованою компанією є компанія, на яку товариство провадить суттєвий вплив, така ситуація, як правило, передбачає володіння прав голосу від 20% до 50%. Суб'єкт господарювання втрачає суттєвий вплив на об'єкт інвестування, коли він втрачає повноваження у прийнятті рішень щодо участі в фінансових та операційних політиках цього об'єкта інвестування. Суттєвий збиток цього впливу може відбуватися без зміни або зі зміною відносних чи абсолютних прав власності. У разі втрати впливу товариство визнає та оцінює інвестиції за справедливою вартістю. Різницю між балансовою вартістю інвестиції на мить втрати суттєвого впливу і її справедливою вартістю визнають в складі прибутків чи збитків. Якщо частка товариства асоційованої компанії, в збитках перевищує її частку або рівна в цій асоційованій компанії, товариство не визнає подальші збитки, крім випадків, коли вона здійснила платежі від імені асоційованої компанії або узяла на себе зобов'язання.

Фінансові активи, доступні для продажу. Ці активи доступні для продажу, коли компанія стає стороною у відношенні таких активів, за договором. Первісна оцінка здійснюється за справедливою вартістю, до якої додаються витрати на операцію, які безпосередньо прямо відносяться до придбання фінансових активів.

Справедлива вартість визначається на базі котирувальної ринкової ціни. В випадку, якщо фінансовий актив не має котирувань, такий актив оцінюється за справедливою вартістю, ціна відповідно якого ґрунтується на результатах недавнього продажу непов'язаним третім сторонам, або напрямом розрахунку дисконтованих грошових потоків (лише для боргових цінних паперів). Виняток складають ті інвестиції, які в інструменти власного капіталу, за якими відсутні котирувальні ринкові ціни на активному ринку та чия справедлива вартість не може бути безпосередньо надійно оцінена та пов'язано з ними похідні інструменти, які оцінюються за собівартістю.

В Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за статтею «Інші фінансові доходи», відображають проценти за фінансовими активами, розраховані за методом ефективної ставки, доступними для продажу. Дивіденди для продажу інструментом власного капіталу як прибуток, визначаються тоді коли встановлено право товариства на отримання платежу.

В іншому сукупному доході Зміни справедливої вартості вказаної категорії фінансових активів, відображають (також у власному капіталі) у тому періоді, у якому вони виникли. Якщо зменшення справедливої вартості доступного для продажу фінансового активу визнано в іншому сукупному доході, кумулятивний збиток, який був визнаний в іншому сукупному доході, виключається з власного капіталу та визнається у прибутку або збитку як коригування внаслідок перекласифікації в сумі, що дорівнює різниці між вартістю його придбання і поточною справедливою вартістю відповідно за вирахуванням збитку від зменшення корисності цього фінансового активу, раніше визнаного у прибутку чи збитку.

Якщо збільшується в наступному періоді справедлива вартість боргового інструмента, класифікованого як доступний для продажу, і це збільшення може бути пов'язаним із подією, яка має місце після визнання збитку від зменшення корисності,

то збиток від зменшення корисності сторнується та визнається у прибутку чи збитку. Не сторнуються збитки від зменшення корисності інвестицій в інструменти власного капіталу які визнані в прибутку чи збитку.

Дебіторська заборгованість. Такою заборгованістю є непохідний фінансовий актив та визнається вона тоді, коли компанія стає стороною контрактних положень. Первинна оцінка дебіторської заборгованості відбувається за справедливою вартістю плюс витрати на операцію, що прямо відносяться до цього фінансового активу. Справедливою вартістю дебіторської заборгованості існує справедлива вартість наданої (отриманої) компенсації. З урахуванням збитків від зменшення корисності, подальша оцінка здійснюється за амортизованою собівартістю. Станом на кожен звітну дату підприємство оцінює, чи існують неупереджені свідчення того, що корисність дебіторської заборгованості зменшилася. [33]

Балансова вартість дебіторської заборгованості спадає через рахунок резерву з одночасним визнанням збитку за звітний період. Якщо в наступному періоді величина збитку від зменшення корисності зменшується і це зменшення може бути об'єктивно співвіднесено із подією, то раніше визнаний збиток від зменшення корисності сторнується. Сторнування не повинно призводити до такої балансової вартості, що перевищує суму, яка б мала її амортизована вартість у разі невизнання зменшення корисності на дату сторнування. Розрахунковим методом на підставі історичних даних щодо дебіторської заборгованості товариства, визначається резерв під зменшення корисності дебіторської заборгованості.

Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття. Вони визнаються тільки в тому випадку, коли керівництво має тверді наміри їх реалізувати протягом одного року з дати класифікації, товариство не використовує їх в господарській діяльності, актив чи група можуть бути негайно продані в поточному стані, ймовірність продажу висока.

Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття оцінюються по найменших з двох величин – справедливій чи балансовій вартості за виключенням затрат на продаж. Доходи та витрати від припиненої діяльності обліковуються окремо від доходів та витрат від діяльності, що продовжується. В звіті про сукупні доходи та витрати відображається результат, за виключенням податків. Не амортизуються основні засоби та нематеріальні активи, що класифікуються як необоротні активи, утримувані для продажу.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість. Така заборгованість за основною діяльністю відображається за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки та визнається, коли контрагент виконав свої зобов'язання за договором.

Доходи та витрати. Виручка визнається в тому випадку, якщо виручка може бути надійно оцінена, абсолютно незалежно від дати здійснення платежу та коли отримання економічних вигід оцінюється як ймовірне. Виручка оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або також за вартістю винагороди, яка належить до отримання, з врахуванням визначених в договорі умов платежу, за виключенням податків. Виручка від реалізації товарів визнається в момент передачі ризиків і вигід від володіння товаром покупцеві. Виручка визнається в момент передачі вантажу до покупця в обумовленому місці у разі, коли товариство погоджується доставити вантаж до певного місця. Виручка від надання послуг

визнається в момент завершення робіт. З використанням методу ефективної ставки відсотка, що оцінюються за амортизованою собівартістю і фінансовими активами, доступними для продажу визнаються процентний дохід та витрати за всіма фінансовими інструментами. В Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід), процентний дохід включається до складу фінансових доходів.

Дивіденди визнаються на момент встановлення права підприємства на їх отримання. Дохід від інвестиційної нерухомості оцінюється за прямолінійним методом, протягом строку оренди наданої в операційну оренду. Витрати за позиками понесені товариством, включають сплату відсотків та інші витрати. Витрати за позиками, що пов'язані з будівництвом, придбанням, або виробництвом активу, який обов'язково потребує довготривалого періоду для його підготовки до продажу чи використання, капіталізуються як частина первісної вартості цього активу. Всі інші витрати за позиками відносять до витрат в тому періоді, в якому були понесені. Товариство капіталізує витрати за позиками, які понесені у зв'язку з виробництвом активу, його придбанням чи будівництвом, який обов'язково потребує довготривалого періоду задля його підготовки до продажу або використання розпочинаючи з 01.01.2012 року.

Акціонерний капітал. Номінальна вартість простих акцій дозволених до випуску відображають у складі акціонерного капіталу. Перевищення отриманих коштів над номінальною вартістю випущених акцій враховують у склад емісійного доходу в капіталі. В 1994 році підприємство формувало статутний капітал, коли функціональна валюта України була валютою гіперінфляційної економіки. МСФЗ 29 "Фінансова звітність в умовах гіперінфляції" потребує перерахунку складових власного капіталу товариства (окрім нерозподіленого прибутку і будь-якої дооцінки) з використанням загального індексу цін.

Керуючись пунктами 19-20 МСБО 1 "Подання фінансової звітності", керівництво товариства, прийняло вирок відхилитись від вимог МСБО 29 "Фінансова звітність в умовах гіперінфляції".

Виплати, основані на акціях. Дивіденди відображають в тому періоді, в якому вони оголошені. В примітці "Події після закінчення звітного періоду" відображають інформацію щодо дивідендів, які оголошені після звітного періоду, але до того, як фінансова звітність була затверджена до випуску. Базисний прибуток (збиток) на акцію обчислюється шляхом ділення прибутку (або збитку), на середньозважену кількість звичайних акцій, які перебувають в обігу протягом звітного періоду (знаменник).

В 2017 році молочна галузь України, як і інші деякі галузі української економіки, чимало постраждали внаслідок падіння економіки та політичної нестабільності. Перспективи галузі залежатимуть від того, наскільки тепер можна вибудувати партнерські відносини між усіма учасниками ринку, які дозволять через механізм еквівалентного ціноутворення створити необхідні економічні умови задля збільшення поголів'я молочних корів за рахунок власного відтворення стада а також закупівлі нетелей, корів та племінних телиць, а також зростання обсягів виробництва молока завдяки збільшенню продуктивності дійного стада.

Неузгоджена цінова політика основних учасників на ринку, що чимало знижує мотивацію та прибутковість до розвитку молочного скотарства, повільне формування системи збуту продукції та недостатня кількість обслуговуючих кооперативів. Також

складна демографічна ситуація у сільській місцевості, де середній вік мешканців вже давно сягнув позначку понад 55 років при відсутності будь-яких можливостей вирішення проблеми браку нових робочих місць для молодих людей має негативний вплив на розвиток молочно переробної галузі. [33]

Штрафні санкції протягом звітного періоду, не накладалися. Підприємство у своїй роботі робить акцент на застосовуванні власних обігових коштів. Удосталь робочого капіталуна підприємстві. Фахівцями оцінка покращення шляхів ліквідності емітента не проводилась. Товариство не має укладених, але ще не виконаних договорів (контрактів) на кінець звітного періоду .

Наступний економічний розвиток України серйозною мірою має залежність від ефективності фінансових, економічних та монетарних заходів, що вживаються Урядом, а також від змін у юридичній, податковій, політичній та регулятивній сферах. Керівництво не має змоги передбачити всі тенденції, що можуть вплинути на молочну галузь, а також тей вплив, який вони можуть мати на майбутнє фінансове становище Товариства. Правління упевнене, що воно користується всіма необхідними заходами для забезпечення постійноїго розвитку та діяльності Товариства.

У звітному періоді, дослідження та розробки Товариством ,не здійснювалися, а в майбутньому поки не плануються. На дослідження та розробки, витрат не було. За звітний рік відсутні судові справи, за якими розглядаються позовні вимоги у розмірі на суму 10 або більше відсотків активів емітента станом на початок року, стороною в яких виступав би емітент, або ж судові справи, стороною в яких виступали б посадові особи емітента.

Облікова політика для цілей оподаткування – це документ, у якому платник податків повинен прописати всі ті правила і методи, якими він має намір керуватися при розрахунку і сплаті податків та зборів .

Ефективна та раціональна організація обліку розрахунків за податками згідно з податковим законодавством на підприємстві передбачає вибір оптимальної системи оподаткування, способів, процедур та методичних прийомів організації а також ведення обліку розрахунків за податками та платежами.

Тому на підприємстві виникає необхідність у розробці окремого розділу до Наказу про облікову політику «Організація обліку розрахунків за податками і платежами», в якому необхідно визначити об'єкти обліку та методичні аспекти відображення розрахунків за податками в правовому полі бухгалтерського та податкового законодавства, або єдиного Наказу про облікову податкову політику, в якому відобразити окремі питання щодо кожного податку, який сплачується на підприємстві. [33]

Податкова політика на ТДВ «Яготинський маслозавод» цілеспрямована на забезпечення податкового планування та ведення податкового обліку на підприємстві. В засадах податкової політики підприємства лежить налагоджений податковий облік. Ураховуючи те, що правильність його ведення у податковій звітності та своєчасне відображення податкових операцій існує однією з основних умов ефективної діяльності підприємства, облікове забезпечення звітності про податки і податкові платежі є дуже важливим. [30]

Суттєві положення податкової політики підприємства представлені нижче.

Інформаційною базою податкового обліку на підприємстві є:

- податкова звітність;
- первинні облікові документи (це документи, які містять відомості про господарську операцію та підтверджують її здійснення);
- реєстри податкового обліку (це форми систематизації даних податкового обліку за звітний (податковий) період), які згруповані відповідно до вимог податкового законодавства для відображення в податкових деклараціях;
- первинні облікові документи (це документи, які містять відомості про господарську операцію а також підтверджують її здійснення). [4]

Відповідно до Податкового кодексу України ТДВ «Яготинський маслозавод» сплачує такі види податків:

- податок на прибуток: предметом оподаткування є прибутки підприємства, отримані не тільки на території України, а й за її межами;
- податок на додану вартість: включений продавцем до ціни товарів та послуг;
- податок на доходи фізичних осіб: платниками є фізичні особи — працівники, що отримують заробітну плату на підприємстві, а також одержувачі подарунків, допомоги, пільг та інші особи;
- ЄСВ: фактично не є податком, адже його сплата не регулюється Податковим кодексом, але соціальний внесок який є досить помітним навантаженням на підприємство;
- плата за землю: податок платять орендарі та власники земельних ділянок, які знаходяться в комунальній власності;
- екологічний податок: плата за забруднення довкілля [4].

Важливим аспектом податкової політики на підприємстві є податкове планування. Податкове планування - це сукупність законних цілеспрямованих дій платника податків, пов'язаних з використанням методів та способів, а також всіх наданих законами пільг та звільнень від оподаткування з метою оптимізації податкових зобов'язань. Податкове планування, це не ухилення від сплати податків, а діяльність підприємства в законодавчому полі. Оптимізація податкових зобов'язань легітимним шляхом - це основна мета податкового планування.

Основними інструментами податкового планування на підприємстві є:

- а) облікова політика підприємства;
- б) правильне визначення обсягів оподатковуваних операцій, податкових зобов'язань та податкового кредиту;
- в) правильність застосування ставок оподаткування та можливість використання пільг, визначених законодавством, відповідно до специфіки діяльності підприємства;
- г) побудова належних договірних відносин підприємства зі своїми контрагентами в рамках дії господарських договорів.

Для наглядного аналізу динаміки сплати податків підприємства, розрахуємо податкову віддачу.

Методика розрахунку податкової віддачі згідно Податкового кодексу України (від 02.12.2010 № 2755-VI) базується на оперуваннями двома видами податків – ПДВ та податку на прибуток.[4]

Податкова віддача з податку на прибуток підприємств може бути обчислена за формулою [30]:

$$\text{ПВ ПП} = \frac{\text{ПП}}{\text{Д}} * 100\% , \quad (1)$$

де ПВ ПП – податкова віддача з податку на прибуток підприємств;

ПП – нарахована сума податку на прибуток підприємств;

Д – дохід підприємства.

За основу для зазначеної формули було взято форму № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» а також форму № 3 «Звіт про рух грошових коштів».

Відобразимо розрахунок податкової віддачі на ТДВ «Яготинський маслозавод» за наслідками 2017-2018 років, (табл. 1.2):

Таблиця 1.2

**Показники податкової віддачі з податку на прибуток підприємств на ТДВ
«Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.**

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Нараховані суми податку на прибуток підприємств, грн.	28428	36180	55827
Доходи підприємств, грн.	2024684	2706103	3201672
Податкова віддача з податку на прибуток підприємств, %	1,4	1,3	1,7

Що стосується податкової віддачі з податку на додану вартість, визначимо як співвідношення сплачених сум податку до джерела його сплати:

$$\text{ПВ ПДВ} = \frac{\text{ПДВ}}{\text{Д}} * 100\% , \quad (2)$$

де ПВ ПДВ – податкова віддача з податку на додану вартість;

ПДВ – сплачена сума податку на додану вартість.

Таким чином, податкова віддача з ПДВ на ТДВ «Яготинський маслозавод», становила (табл.1.3):

Таблиця 1.3

**Показники податкової віддачі з податку на додану вартість на ТДВ
«Яготинський маслозавод» за 2016-2018 рр.**

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Нараховані суми податку на додану вартість, грн.	63367	25919	27351

Продовження таблиці 1.3

Доходи підприємства, грн.	2024684	2706103	3201672
Податкова віддача з ПДВ, %	3,1	0,95	0,85

З даних розрахунку виявлено, що податкова віддача з податку на прибуток підприємств та ПДВ на ТДВ «Яготинський маслозавод» є незначною, але не менш важливим нині залишається виявлення факторів, що спричиняють підвищення податкової віддачі на підприємство та впливу, яку здійснює податкова віддача на фінансово-господарську діяльність підприємства.

РОЗДІЛ 2. Бухгалтерський облік організації грошових потоків підприємства

2.1 Аналітичний та синтетичний облік грошових потоків підприємства

Функціонування підприємств в умовах ринку передбачає безперервний рух грошових коштів, тому їх слід розглянути як важливий ресурс та результат діяльності підприємств.

В ринкових умовах неможливо розпочати господарську діяльність без грошових коштів та їх постійного поповнення. Грошові кошти потрібні не лише для ведення поточних операцій, а й для виконання непередбачуваних платежів. До того ж, оскільки в діяльності підприємства між вхідним і вихідним грошовими потоками завжди є часовий розрив, підприємство повинне тримати вільні грошові кошти на поточному рахунку.

З метою інформаційного забезпечення системи управління фінансово-господарською діяльністю організації та задоволення інформаційних запитів зовнішніх і особливо внутрішніх користувачів необхідно формувати систему показників, що розкривають дані про об'єкти бухгалтерського обліку, а також майновий та фінансовий стан організації з різним ступенем деталізації.

Аналітичний облік — узагальнення даних первинних документів у регістрах аналітичного обліку (картках, книгах). В аналітичному обліку відображають зміни, які сталися за час експлуатації основних засобів.

Синтетичний облік — узагальнюючий облік, який ведеться у регістрах синтетичного обліку (журналах-ордерах, відомостях, Головній книзі) в розрізі синтетичних рахунків. [22,ст. 215]

Нормативно-законодавча база, що регулює облік грошових потоків підприємства:

I рівень - Міжнародні нормативно-правові акти:

- МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012 ;
- МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» від 01.01.2012 ;
- МСБО 23 «Витрати на позики» від 01.01.2012;
- МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» від 01.01.2012.

II рівень – Національні нормативно-правові документи:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями станом на 18.09.18р.) ;
- Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 № 265/95-ВР (зі змінами та доповненнями станом на 20.09.19) ;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ 2	28
Здобувач	Джух Т.І.		10.05.20		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		11.05.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20		

- Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями станом на 17.03.20р) ;
- Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами та доповненнями станом на 20.09.19р) ;
- Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами та доповненнями станом на 12.12.19р) .

III рівень – Підзаконні-нормативно правові акти:

- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73;
- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 22 «Вплив інфляції» від 28.02.2002 № 147;
- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 21 «Вплив змін валютних курсів» від 10.08.2000 № 193 .

IV рівень – Інструкції, положення державного рівня:

- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291 (зі змінами та доповненнями станом на 16.09.19);
- Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 29.12.2017 № 148;
- Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених наказом Мінфіну від 28.03.13 р. № 433.

Під рухом грошових коштів розуміють надходження і вибуття грошових коштів у розрізі видів діяльності. До складу грошових коштів не включають гроші на банківських рахунках, обмежені для поточного користування протягом терміну, що перевищує один рік. Такі кошти відображаються у складі необоротних активів підприємства, як і інші фінансові інвестиції.

У перебігу господарської діяльності підприємства фірми здійснюють грошові операції. Вони вступають у різні відносини з іншими юридичними фірмами, об'єднаннями, підприємствами, організаціями, установами і фізичними особами: постачальниками матеріалів, покупцями своєї продукції, транспортними організаціями, фінансовими органами тощо.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами. Вони наявні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, які включають придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт та послуг, а також їх продаж і отримання виручки.

Грошовий обіг прийнято поділяти на дві сфери такі як готівкова та безготівкова. Під визначенням готівка розуміють валюту України та іноземну валюту у вигляді грошових коштів.

Готівковий оборот – це рух готівки в галузі обігу і виконання ним двох функцій (засобу платежу і засобу обігу). Готівка використовується для розрахунків, не пов'язаних безпосередньо з рухом товарів і послуг, а саме: при оплаті цінних паперів , розрахунків по виплаті заробітної плати та премій. Готівковий оборот залучає рух усієї готівково-грошової маси за визначений період часу між деофисними органами, населенням та також фізичними і юридичними особами. Оборот здійснюється за

допомогою різних видів грошей: металевих монет , банкнот та інших кредитних інструментів (векселів, чеків, кредитних карток).

Безготівкові розрахунки – це розрахунки, які проводяться безпосередньо без участі готівки, тобто в сфері безготівкового грошового обігу.

Безготівковий обіг – це рух вартості без участі готівки: залік взаємних вимог , перерахування коштів по рахунках кредитних установ тощо. Безготівковий обіг грає важливу економічну роль в прискоренні оборотності оборотних коштів, зниженні витрат обігу , скороченні готівки. [19,ст.92]

Операції з руху грошових коштів підприємства оформлюються документами, форма яких затверджена наказом Міністерства статистики України за згодою Національного банку України та Міністерства фінансів України, та які незалежно від їх відомчої підпорядкованості та форми власності , зобов'язані застосовуватися без змін на всіх підприємствах.

Даним наказом затверджено до використання по обліку грошових операцій наступні форми документів:

- прибутковий касовий ордер (Типова форма № КО-1);
- видатковий касовий ордер (Типова форма № КО-2) ;
- квитанція на внесок готівки до банку або на оплату послуг інших організацій;
- корінець чекової книжки;
- розрахунково-платіжна відомість на виплату заробітної плати, відпускних;
- матеріальної допомоги, компенсацій, відрядних, стипендій та інших виплат;
- акт про результати інвентаризації наявних коштів;
- податкові накладні та інші підтверджувальні документи;
- трудові угоди на виконання і оплату певних робіт;
- договір про матеріальну відповідальність;
- чеки, рахунки на придбання матеріальних цінностей готівкою та накладні на отримання цінностей і надання послуг;

Облікові реєстри:

- касова книга (Типова форма № КО-4);
- журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових ордерів;
- звіт касира;
- відомість депонованої заробітної плати;
- журнал обліку грошових коштів та грошових документів;
- облікові записи на позабалансовому рахунку 08 «Бланки суворого обліку»;
- відомості за дебетом рахунків 30, 31, 33;
- Головна книга. [14,ст.326]

Банківські операції оформляються наступними основними документами:

- Заяву на відкриття розрахункового рахунку;
- Картки, завірені нотаріально із зразками підписів осіб і відбитком гербової печатки підприємства;

- Документ про державну реєстрацію юридичної особи;
- Оголошення на внесок готівкою - оформляється при внесенні платником готівкових коштів на розрахунковий рахунок;
- Платіжне доручення - складається в письмовому дорученні банку - держателю рахунки підприємства провести списання грошових коштів у зазначеній сумі одержувачу;
- Платіжна вимога - полягає у вимозі постачальника до покупця оплатити згідно спрямованим в обслуговуючий його банк документам вартість продукції, робіт, послуг;
- Виписка банку - основний документ, на основі якого бухгалтер складає кореспонденцію про рух грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства;
- Вексель - документ, що є різновидом боргового зобов'язання, що дає право власнику вимагати сплати вказаній у векселі суми після закінчення терміну його дії;
- Чек - цінний папір, що містить нічим не обумовлене розпорядження чекодавця банку здійснити платіж зазначеної в ній суми чекодержателю;
- Акредитив - доручення банку покупця банку постачальника відкрити спеціальний рахунок для платежів останньому на умовах акредитивного заяви.

Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженого наказом МФУ № 291 від 30.11.1999 р. зі змінами та доповненнями, згідно цієї інструкції, регламентується відображення порядку грошових розрахунків у бухгалтерському обліку суб'єктів господарювання, Наказом Міністерства фінансів № 48 від 08.02.2014 р. рахунок «Каса» змінив назву на рахунок «Готівка» з відповідними до нього субрахунками.

Для відображення коштів у робочому плану рахунків використовуються такі рахунки і субрахунки [9]:

- 30 «Готівка»;
- 301 «Готівка в національній валюті»
- 302 «Готівка в іноземній валюті»
- 31 «Рахунки в банках»;
- 311 «Поточні рахунки в національній валюті»;
- 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»;
- 313 «Інші рахунки в банках в національній валюті»;
- 314 «Інші рахунки в банках в іноземній валюті»;
- 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті»;
- 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті»;
- 33 «Інші кошти»;
- 331 «Грошові документи у національній валюті»;
- 332 «Грошові документи в іноземній валюті»;
- 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»;
- 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»;
- 34 «Короткострокові векселі одержані»;
- 341 «Короткострокові векселі, одержані в національній валюті»;
- 342 «Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті»;

- 35 «Поточні фінансові інвестиції»;
- 351 «Еквіваленти грошових коштів»;
- 352 «Інші поточні фінансові інвестиції».

Для обліку касових операцій використовується рахунок 30 «Готівка», а саме для узагальнення інформації щодо наявності та руху грошових коштів у касі підприємства. За дебетом рахунку відображають надходження грошових коштів, а за кредитом - виплата готівки з каси підприємства.

Облік іноземної валюти на рахунках у банку в плану рахунків відкрито субрахунок 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті».

Підприємства можуть відкривати в банку рахунки, на яких обліковують грошові документи і грошові кошти в дорозі як у національній, так і в іноземній валютах. До грошових документів, які облічуються на субрахунках 331 «Грошові документи в національній валюті» і 332 «Грошові документи в 21 іноземній валюті», відносяться документи, що знаходяться в касі підприємства: оплачені путівки в будинки відпочинку і санаторії, поштові марки, проїзні талони на службові роз'їзди та інші грошові документи. Аналітичний облік грошових документів здійснюється за їх видами. До грошових коштів у дорозі, що облічуються на субрахунках 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» і 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті» належить виручка, одержана підприємством за реалізовану готову продукцію, послуги, виконані роботи, внесена в касу банку або поштового відділення задля зарахування на поточний рахунок, але що ще не зараховані за призначенням. Засадою для відображення в обліку сум є: при здачі виручки - копії супровідних відомостей на здачу виручки інкасаторам банку, квитанція поштового відділення, установи банку, тощо.

Короткострокові фінансові вкладення обліковуються на рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції», що має 2 субрахунки, такі як: 351 «Еквіваленти грошових коштів» та 352 «Інші поточні фінансові інвестиції». За дебетом рахунку 35 відображають надходження еквівалентів грошових коштів та поточних фінансових інвестицій, а за кредитом – зменшення їх вартості та вибуття.

Таблиця 2.1.

Кореспонденція рахунків по обліку грошових потоків підприємства

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Первинний документ
		Дт	Кт		
1	Здано готівку з каси на поточний рахунок банк	311	301	100000	Об'ява на внесок готівкою
2	Отримана виручка від реалізації товарів	311	702	12500	Виписка банку
3	Зарахований на поточний рахунок короткостроковий кредит банку	311	601	45000	Виписка банку
4	Перераховано з поточного рахунку постачальникам за отриману сировину	631	311	12000	Виписка банку

5	Сплачено з поточного рахунку аванс постачальникам.(з ПДВ) Відображено податковий кредит по ПДВ	371 641	311 644	6000 1000	Виписка банку Податкова накладна
6	Отримано на поточний рахунок аванс від покупців.(з ПДВ) Відображено податкове зобов'язання по ПДВ	311 643	681 641	5000 833,3	Виписка банку Податкова накладна
7	Придбані проїзні квитки працівникам підприємства	331	311	7500	Платіжне доручення
8	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості з фінансової оренди	301	181	9000	ПКО
9	Отримано грошові кошти за довгостроковими векселями	311	182	3500	Платіжне доручення
10	З поточного рахунку отримано готівку та оприбутковано в касу для виплати депонованої заробітної плати	301	311	4500	ПКО
11	Внесено невикористану авансову суму від працівника підприємства	301	372	1000	ПКО
12	Видана заробітна плата	661	301	8500	ВКО
13	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості працівників за довгостроковою позикою	301	183	1200	ПКО
14	Отримано дивіденди, проценти, роялті	311	373	9000	Виписка банку

2.2 Розкриття інформації у фінансовій звітності щодо обліку грошових потоків підприємства за національними та міжнародними стандартами

Бухгалтерський облік підприємства ведуть відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV (з доповненнями та змінами станом на 18.09.18р.), Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативних актів, які регламентують ведення бухгалтерського обліку в Україні. Фінансова звітність складається на підставі інформації про активи, зобов'язання, капіталу, господарських операціях і результатах діяльності компанії за даними бухгалтерського обліку, шляхом трансформації (коригування) статей у відповідності до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності. [1]

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої, неупередженої інформації про майновий і фінансовий стан підприємства.

Щоб забезпечити керівництво підприємства належними обсягами інформації про стан розрахунків підприємства та поточної наявності грошових коштів необхідно скористатися такими звітами:

- «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» форма № 1 (Додаток А, А1);
- «Звіт про рух грошових коштів» форма № 3 (Додаток Б, Б1);
- «Примітки до фінансової звітності» форма № 5 (Додаток В, В1).

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73, «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» — це форма звіту, що відображає активи, зобов'язання та власний капітал підприємства (п. 7 р. II [НП\(С\)БО 1](#)).

Баланс (звіт про фінансовий стан) — це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал (п. 3 р. I [НП\(С\)БО 1](#)).

Форма № 3 фінансової звітності «Звіт про рух грошових коштів» є сновним інформаційним джерелом відносно руху грошових коштів та їх еквівалентів. У всій фінансовій звітності підприємства цей звіт є одним із найскладніших. Його введено у склад фінансової звітності для того, щоб найбільш повно описати діяльність підприємства.

Звіт про рух грошових коштів – це звіт, в якому відображаються надходження і вибутті грошові кошти у результаті діяльності підприємства в звітному періоді. Тобто звіт відображає джерела надходження грошових коштів і напрями їх використання, оцінює як здатність суб'єкта генерувати грошові кошти, так і його потреби в них. Разом з Балансом та Звітом про фінансові результати цей звіт дає можливість оцінити фінансовий стан підприємства, зокрема його ліквідність та платоспроможність, раціональність використання коштів, скласти прогноз на майбутній період.

Форма звітності, представлена в Україні та певною мірою розроблена відповідно до рекомендацій Міжнародного стандарту фінансової звітності 7 (МСФЗ 7) від 01.01.2012. [6]

Структура Звіту про рух грошових коштів заснована на класифікації грошових потоків, яка передбачає поділ діяльності підприємства на три види: операційну, інвестиційну та фінансову.

Операційною (Operating activities) вважають основну діяльність, що приносить підприємству дохід, а також інші види діяльності, що не являються інвестиційною та фінансовою.

Інвестиційна (Investing activities) діяльність охоплює операції з придбання та продажу довгострокових активів, а ще й інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів.

Фінансова діяльність (Financing activities) - це діяльність, яка призводить до зміни величини і складу вкладеного капіталу і позик підприємства. Загальний підхід до класифікації руху грошових коштів наведений на рисунку 2.1.

Така класифікація дає можливість:

- оцінити здатність підприємства забезпечувати грошові кошти, необхідні для розширення та продовження основної діяльності без залучення зовнішніх джерел фінансування;

- виявити вклад коштів в активи, які забезпечуватимуть генерування прибутку і грошових потоків у майбутньому;

- передбачити майбутній рух грошових коштів, пов'язаний відносно з вимогами осіб, які надали підприємству капітал. [22,ст.64-69]

Рис.2.1 Розподіл грошових потоків за видами діяльності

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» містить загальні вимоги до надання та розкриття інформації у Звіті про рух грошових коштів та Примітках до нього.

Інформація щодо руху грошових коштів у результаті операційної діяльності може бути наведена із застосуванням прямого або непрямого методів. [6,п.18]

При використанні прямого методу для визначення чистої зміни грошових коштів у результаті операційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів послідовно наводяться всі основні класи (статті) надходжень і витрачань, різниця яких показує приріст або зменшення грошових коштів.

Непрямий метод передбачає відображення у Звіті про рух грошових коштів суми прибутку (збитку), яка потім послідовно коригується до величини чистої зміни грошових коштів за допомогою виключення впливу негрошових операцій та операцій, пов'язаних з інвестиційною та фінансовою діяльністю.

МСБО 7 заохочує застосування підприємствами прямого методу, який дає корисну інформацію для оцінки майбутнього руху грошових коштів.

Однак, як показує практика, при наявності можливості вибору підприємства віддають перевагу непрямому методу.

Інформацію про рух грошових коштів у результаті інвестиційної та фінансової діяльності необхідно подавати у Звіті про рух грошових коштів тільки прямим методом. Це означає, що потрібно окремо наводити основні класи (статті) надходжень і витрачань коштів по кожному виду діяльності.

МСБО 7 вимагає представляти у Звіті про рух грошових коштів узгодження сум грошових коштів, наведених у Звіті про фінансовий стан на початок і кінець періоду.

Така інформація дає можливість визначити загальну суму змін у складі грошових коштів і зазвичай наводиться в заключній частині Звіту про рух грошових коштів разом із залишком коштів на початок і кінець звітного періоду.

Отже, Звіт про рух грошових коштів зазвичай включає чотири складових:

1. Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності.
2. Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності.
3. Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності.
4. Сальдо грошових коштів та зміни в них протягом звітного періоду.

МСБО 7 не визначає формат Звіту про рух грошових коштів і перелік статей по кожному виду діяльності, але містить конкретні вимоги і роз'яснення, що стосуються:

- 1) відсотків та дивідендів;
- 2) податків на прибуток;
- 3) інвестицій у дочірні, асоційовані та спільні підприємства;
- 4) придбання та продажу дочірніх підприємств та інших господарських одиниць;
- 5) руху грошових коштів в іноземній валюті;
- 6) розкриття інформації про окремі аспекти руху грошових коштів.

Крім розглянутих правил надання інформації про рух грошових коштів, МСБО 7 вимагає розкривати:

- 1) компоненти грошових коштів та політику підприємства з визначення їх складу;
- 2) суму значного залишку грошових коштів підприємства (разом з коментарями керівництва), не доступних для використання групою підприємств;
- 3) загальну суму сплачених податків на прибуток, якщо рух грошових коштів від цих податків відображається у складі декількох видів діяльності. [6]

Детальна характеристика статей всіх розділів Звіту про рух грошових коштів (за прямим методом) , наочно показано в таблиці 2.2 нижче. Інформація нижче представлена з додаванням додаткових статей а також з урахуванням Методичних рекомендацій, затверджених наказом Мінфіну від 28.03.13 р. № 433.

Таблиця 2.2

Характеристика статей всіх розділів Звіту про рух грошових коштів (за прямим методом) [32]

Найменування статті	Код рядка	Обороти за рахунками бухобліку	Відображувані показники (пункт Методичних рекомендацій № 433)
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	Дт 30, 31, 334, 335 – Кт 36, 377, 70	Грошові надходження від основних видів діяльності, від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), платежі за оренду інвестиційної нерухомості, якщо оренда є основною діяльністю підприємства з урахуванням відповідних вирахувань із доходу (ПДВ, акциз, інші вирахування) (пп. 4.6.1).
Від повернення податків і зборів	3005	Дт 31 – Кт 641, 642	Отримані з бюджету на поточні рахунки підприємства суми надмірно сплачених податків і зборів (обов'язкових платежів), а також бюджетне відшкодування ПДВ (пп. 4.6.2)
у т. ч. податку на додану вартість	3006	Дт 31 – Кт 641	Відшкодовані підприємству суми податкового кредиту (бюджетного відшкодування) ПДВ (пп. 4.6.2)
Цільового фінансування	3010	Дт 30, 31 – Кт 48, 377, 378, 647, 718	Надходження з бюджету і державних цільових фондів, а також кошти цільового фінансування від інших осіб для фінансування витрат на операційну діяльність підприємства (окрім коштів ФСС на виплату допомог, оскільки ці кошти не призначені для фінансування підприємства) (пп. 4.6.3)
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	Дт 31 – Кт 647, 48	Суми отриманих із бюджетів і державних цільових фондів субсидій, дотацій (пп. 4.6.3).

Надходження авансів від покупців і замовників	3015	Дт 30, 31, 335 – Кт 681, 69, 36, 377	Суми передоплати (авансів), отримані від покупців і замовників під подальше постачання продукції (товарів, робіт, послуг) (пп. 4.6.4)
Надходження від повернення авансів	3020	Дт 30, 31, 335 – Кт 371, 63, 685	Суми передоплати (авансів), повернені підприємству постачальниками і підрядчиками за сировину, матеріали, товари, роботи, послуги, що відносяться до операційної діяльності (пп. 4.6.5)
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	Дт 31 – Кт 373, 719	Сума отриманих відсотків відповідно за залишками коштів на поточних рахунках (за договорами банківського рахунка) (пп. 4.6.6).
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	Дт 30, 31 – Кт 374, 715	Суми отриманих від боржників економічних (фінансових) санкцій (штрафи, пені) за порушення ними законодавства та умов договорів (пп. 4.6.7)
Надходження від операційної оренди	3040	Дт 30, 31 – Кт 681, 685, 69, 36, 377, 713	Надходження орендних платежів за операційною орендою (окрім надходжень від оренди інвестиційної нерухомості, а також від оренди будь-якого іншого майна, якщо оренда – основний вид діяльності підприємства) (пп. 4.6.8)
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	Дт 30, 31 – Кт 681, 69, 36, 377	Отримані суми винагороди за використання або надання прав користування будь-яким авторським правом і суміжними правами (пп. 4.6.9)
Інші надходження	3095	Дт 30, 31, 335 – Кт 34, 36, 372, 373, 375, 377, 378, 661, 685, 712, 716, 719	Сюди відносять інші надходження грошових коштів від операційної діяльності, задля відображення яких за ознаками суттєвості не можна було б виділити окрему статтю, або не включені до попередніх статей звіту. Це можуть бути надходження від реалізації оборотних активів, від діяльності обслуговуючих господарств.

Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	Дт 63, 685 – Кт 30, 31, 335	Грошові кошти, сплачені постачальникам і підрядникам за отримані ТМЦ, прийняті роботи і послуги (пп. 4.6.13).
Праці	3105	Дт 66 – Кт 30, 31	Виплачені працівникам суми зарплати, лікарняні за рахунок підприємства, матеріальної допомоги, винагород (пп. 4.6.14)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	Дт 65 – Кт 31	Сума сплаченого ЄСВ (пп. 4.6.15)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	Дт 64 – Кт 31	Загальна сума сплачених до бюджету податків і зборів. Якщо суми таких платежів є суттєвими, вони підлягають відображенню в додаткових статтях 3116, 3117 і 3118 відповідно (пп. 4.6.16)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3117	Дт 641/ПДВ – Кт 31	Сума сплаченого до бюджету ПДВ (пп. 4.6.18).
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	Дт 641, 65 – Кт 31	Суми сплачених інших податків і зборів (окрім ПДВ, податку на прибуток, зобов'язань з ЄСВ) (пп. 4.6.19).
Витрачання на оплату авансів	3135	Дт 371, 63, 685 – Кт 30, 31, 335	Суми передоплати (авансів) постачальникам і підрядникам за ТМЦ (роботи, послуги), які будуть поставлені (виконані, надані) для використання в операційній діяльності (пп. 4.6.20)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	Дт 681, 36, 377 – Кт 30, 31, 335	Суми передоплати (авансів отриманих), повернені покупцям і замовникам (пп. 4.6.21)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	Дт 685 – Кт 30, 31	Сума сплачених цільових і благодійних внесків (пп. 4.6.22)
Інші витрачання	3190	Дт 39, 372, 377, 378, 62, 63, 68 – Кт 30, 31; Дт 942 – Кт 333, 334	Виплати на інші напрями операційної діяльності, для відображення яких не можна було виділити окрему статтю, або вони не включені до попередніх статей Звіту (пп. 4.6.25). Сюди потрапляють також суми витрачання за додатковими статтями якщо ці статті окремо у Звіті не відображені

Чистий рух коштів операційної діяльності від	3195	Рядки (3000 + 3005 + 3010 + 3015 + 3020 + 3025 + 3035 + 3040 + 3045 + 3095) – Рядки (3100 + 3105 + 3110 + 3115 + 3135 + 3140 + 3145 + 3190)	Результат руху грошових коштів від операційної діяльності (п. 4.8).
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності*			
* Розділ II заповнюється на основі аналізу змін у статтях розділу «Необоротні активи» і в статті «Поточні фінансові інвестиції» Балансу (п. 4.9 Методрекомедацій № 433).			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	Дт 30, 31 – Кт 14, 352, 36, 377	Надходження від продажу акцій, часток у капіталі або боргових зобов'язань інших підприємств (окрім надходжень за такими інструментами, що визнаються еквівалентами грошових коштів або утримуються для дилерських або торговельних цілей) (п. 4.10)
– необоротних активів	3205	Дт 30, 31 – Кт 36, 377	Надходження від продажу інвестиційної нерухомості, необоротних активів, що утримуються для продажу, і групи вибуття, інших довгострокових необоротних активів (окрім фінансових інвестицій) (п. 4.11)
Надходження від отриманих: відсотків	3215	Дт 30, 31 – Кт 373	Відсотки, отримані підприємствами (окрім фінансових установ) за позиками (наданими іншим сторонам), за довгостроковими депозитами, за використання переданих у фінансову оренду необоротних активів та за фінансовими інвестиціями в боргові цінні папери та (п. 4.12)
– дивідендів	3220	Дт 30, 31 – Кт 373	Суми отриманих дивідендів (у т. ч. від інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі) (окрім дивідендів за цінними паперами, які визнаються еквівалентами грошових коштів або утримуються для дилерських і торговельних цілей) (п. 4.13)
Надходження від деривативів	3225	Дт 31 – Кт 379	Надходження грошових коштів, зокрема від ф'ючерсних та форвардних контрактів, контрактів «своп» та опціонів (окрім тих контрактів, які укладаються в рамках основної або фінансової діяльності) (п. 4.14)

Надходження від погашення позик	3230	Дт 30, 31 – Кт 377, 183, 371, 63	Суми повернутих підприємству (окрім фінансових установ) авансів і наданих іншим сторонам позик, пов'язаних з інвестиційною діяльністю (наприклад, на придбання необоротних активів, фінансових інвестицій) (п. 4.15)
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	Дт 30, 31 – Кт 14, 36, 377	Надходження від продажу дочірніх підприємств а також інших господарських одиниць (за мінусом грошових коштів, які були реалізовані у складі майнового комплексу) (п. 4.16)
Інші надходження	3250	Дт 30, 31 – Кт 143, 182, 183, 184, 352, 377, 379, 48, 681, 36	Надходження, щодо яких за ознаками суттєвості не можна було б виділити окрему статтю або які не були включені до попередніх статей даного розділу Звіту (п. 4.17). Сюди потрапляють також суми надходжень за додатковими статтями (рядки 3230, 3235), якщо ці статті окремо у Звіті не відображені
Витрачання на придбання: – фінансових інвестицій	3255	Дт 14, 352, 685, 63 – Кт 30, 31	Виплати для придбання акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, часткою в спільних підприємствах і т. д. (окрім виплат за такими інструментами, що визнаються еквівалентами грошових коштів або утримуються для дилерських або торговельних цілей) (п. 4.18)
– необоротних активів	3260	Дт 65, 641, 642, 684, 685, 63, 48 – Кт 30, 31	Виплати для придбання (створення) основних засобів, НМА та інших необоротних активів (окрім фінансових інвестицій). А також суми сплачених відсотків, якщо вони включені у вартість створення необоротних активів.
Виплати за деривативами	3270	Дт 379 – Кт 31	Виплати за деривативами – ф'ючерсними і форвардними контрактами, контрактами «своп» та опціонами (за винятком контрактів, укладених у рамках основної або фінансової діяльності) (п. 4.20)

Витрачання на надання позик	3275	Дт 377, 183, 371, 63 – Кт 30, 31	Суми виданих підприємством позик (або фінансової допомоги). Також сюди включаються суми перерахованих підприємством авансів на придбання необоротних активів, фінансових інвестицій, дочірніх підприємств (п. 4.21)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	Дт 14, 685 – Кт 30, 31	Витрати, пов'язані із придбанням дочірніх підприємств та інших господарських одиниць (за винятком грошових коштів, придбаних у складі майнового комплексу) (п. 4.22)
Інші платежі	3290	Дт 143, 183, 184, 352, 377, 379, 681, 36 – Кт 30, 31	Інші платежі, які не були включені до попередніх статей цього розділу Звіту або для відображення яких за ознаками суттєвості не можна б було виділити окрему статтю (п. 4.23).
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	Рядки (3200 + 3205 + 3215 + 3220 + 3225 + + 3230 + 3235 + 3250) – Рядки (3255 + 3260 + 3270 + 3275 + 3280 + 3290)	Результат руху коштів від інвестиційної діяльності (п. 4.24). Результат може мати як додатне, так і від'ємне значення (від'ємний результат наводиться в дужках)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності*			
* Розділ III заповнюється на основі аналізу змін у статтях розділу «Власний капітал» і в статтях, пов'язаних із фінансовою діяльністю, у розділах «Забезпечення майбутніх виплат і платежів», «Довгострокові зобов'язання» і «Поточні зобов'язання» Балансу (п. 4.25 Методрекомедацій № 433).			
Надходження від: Власного капіталу	3300	Дт 30, 31 – Кт 40, 421, 422, 425, 45, 46	Надходження від розміщення акцій та від інших операцій, що приводять до збільшення власного капіталу (внески в пайовий і додатковий капітали та погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу грошовими коштами, надходження, пов'язані зі зменшенням вилученого капіталу) (п. 4.26)
Отримання позик	3305	Дт 30, 31 – Кт 50, 51, 52, 55, 60, 61, 62, 685	Надходження кредитів, позик, векселів, облігацій, інших видів короткострокових та довгострокових зобов'язань, що не пов'язані з операційною та інвестиційною діяльністю (п. 4.27)
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	Дт 30, 31 – Кт 377, 14	Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві, що не призвела до втрати контролю над ним (п. 4.28).

Інші надходження	3340	Дт 30, 31 – Кт 55, 685	Інші надходження від фінансової діяльності (п. 4.29). Сюди потрапляють також суми надходжень за додатковою статтею (ряд. 3310), якщо ця стаття окремо у Звіті не відображена
Витрачання на: – викуп власних акцій	3345	Дт 45 – Кт 311	Виплати для придбання власних акцій (п. 4.30)
Погашення позик	3350	Дт 50, 51, 52, 55, 60, 61, 685 – Кт 30, 31	Погашення кредитів, позик, фінансової допомоги, виданих боргових цінних паперів. Якщо овердрафт відображається за Кт 311 або Кт 312 (без використання субрахунка 601, 602), його погашення повинне відображатися в даному рядку (п. 4.31)
Сплату дивідендів	3355	Дт 671, 641 – Кт 30, 31	Виплата дивідендів (відображається разом із ПДФО, що утримується при виплаті) учасникам-фізособам (п. 4.32)
Витрачання на сплату відсотків	3360	Дт 684 – Кт 30, 31	Сплата відсотків за користування позиковим капіталом (окрім сум сплачених відсотків, що капіталізуються) (п. 4.33)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	Дт 53, 61, 685 – Кт 30, 31	Виплата заборгованості з фінансової оренди (за договорами фінансового лізингу) (п. 4.34)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	Дт 14, 377 – Кт 30, 31	Придбання додаткової частки в дочірньому підприємстві (п. 4.35)
Інші платежі	3390	Дт 45, 53, 61, 672, 684, 672, 684, 685 – Кт 30, 31	Платежі, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було б виділити окрему статтю або платежі, що не включені до попередніх статей цього розділу Звіту (п. 4.37). Сюди потрапляють також суми витрат за додатковими статтями (рядки 3360–3375), якщо ці статті окремо у Звіті не відображені
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	Рядки (3300 + 3305 + 3310 + 3340) – – Рядки (3345 + 3350 + 3355 + 3360 + + 3365 + 3370 + 3375 + 3390)	Результат руху грошових коштів від фінансової діяльності (п. 4.38).

Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	Ряд. 3195 ± ряд. 3295 ± ряд. 3395	Результат руху грошових коштів від усіх видів діяльності (п. 4.39). Значення даного рядка може бути як додатним, так і від'ємним (від'ємний результат наводиться в дужках)
Залишок коштів на початок року	3405	Рядок 1165 гр. 3 форми № 1	Даний показник повинен збігатися зі значенням ряд. 3415 гр. 4 форми № 3, якщо у звітному році не виявлено помилок минулих років (п. 4.40)
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	Згорнутий результат оборотів за Дт 302, 312, 314, 334, 351 із Кт 714, 744 та оборотів за Дт 945, 974 із Кт 302, 312, 314, 334, 351	Різниця між додатними і від'ємними курсовими різницями за залишками грошових коштів в інвалюті, відображеними протягом звітного року (п. 4.41)
Залишок коштів на кінець року	3415	Ряд. 3405 ± ряд. 3400 ± ряд. 3410	Сума грошових коштів на кінець року (п. 4.42). Якщо всі показники у Звіті (від ряд. 3000 по ряд. 3415 включно) розраховано правильно, то показник ряд. 3415 Звіту повинен збігатися з даними ряд. 1165 гр. 4 форми № 1

2.3 Інформаційні технології обліку грошових потоків підприємства

Для роботи з документами, які відображають рух коштів, в програмі призначені розділи «Кассовые документы» та «Банковские документы».

Можна створити, заповнити, роздрукувати документ однієї з встановлених форм, а потім сформувавши на його підставі господарську операцію. Крім того, на підставі касового чи банківського документу можна сформувавши запис в журналі платежів.

Касові документи можуть бути виписані в розділах:

«Документы» – «Входящие счета на оплату», «Документы» – «Выходящие счета на оплату» і «Учет» – «Журнал платежей», а також у модулі «Бухгалтерия».

За допомогою функції «Создать запись в журнале платежей» можна зареєструвати платіж на суму, рівну сумі документа.

Банківські документи можна зареєструвати шляхом:

- введення всіх даних «вручну» (функція «Добавить»);
- копіювання частини даних з аналогічного документа, зареєстрованого раніше (функція «Размножить»);
- використання заздалегідь підготовлених зразків (функція «Образцы»);

– використання даних дебіторської (кредиторської) заборгованості (функція «*Взаиморасчеты*»);

– використання функції розділу «*Журнал платежей*».

Для того, щоб дані банківського документа були відображені в бухгалтерському обліку, банківський документ повинен бути відображений в журналі господарських операцій. При цьому на підставі документа формується господарська операція з однією чи декількома проводками.

Відображені в обліку документи неможливо знищити чи змінити. Якщо виявлено помилку, необхідно зняти обробку документів в обліку. Для цього досить виділити необхідні документи і вибрати пункт контекстного меню «*Снять обработку в хозяйственном учете*». В результаті господарські операції, зареєстровані при обробці, будуть анульовані.

Для обліку і контролю взаєморозрахунків з контрагентами призначений документ «*Лицевой счет*», в якому обов'язково повинен бути встановлений параметр «*Вести сальдо*».

Особові рахунки можуть бути двох видів – зовнішні і внутрішні.

Зовнішні особові рахунки використовуються в програмі при реєстрації документів на постачання й оприбуткування запасів, а також оплаті рахунків. Для кожного контрагента, що є постачальником чи покупцем, повинен бути відкритий хоча б один зовнішній особовий рахунок. Для деталізації обліку кількість особових рахунків може бути збільшена.

Внутрішні особові рахунки використовуються для обліку платежів з метою аналізу фінансових потоків у розрізах статей надходжень і витрат. Особові рахунки використовуються при заповненні практично всіх товарних документів, оскільки, крім інформації про контрагента, вони містять іншу інформацію, необхідну для розширеного аналізу діяльності.

Можна погасити дебіторську (кредиторську) заборгованість одним із двох способів: з реєстрацією документа чи без неї.

Для погашення заборгованості з реєстрацією документа необхідно перейти в розділ документів того типу, що потрібно створити («*Банковские документы*» чи «*Кассовые документы*»). В кожному з цих розділів можна викликати функцію «*Взаиморасчеты*»: У вікні потрібно вибрати рядок відомості взаємних розрахунків, заборгованість по яких потрібно закрити. В результаті буде автоматично сформований необхідний документ, який потрібно відобразити в журналі обліку господарських операцій, погасивши таким чином заборгованість.

Якщо немає необхідності у формуванні документа (наприклад, якщо такий документ був виписаний вручну), можна сформувати господарську операцію по погашенню заборгованості прямо з розділу «*Расчеты с дебиторами / кредиторами*». Для цього необхідно встановити курсор на рядок відомості, що відображає заборгованість, яку необхідно погасити, і викликати функцію «*Погасить задолженность*». Після вибору необхідного зразку курсор позиціонується на знову зареєстрованій господарській операції, що погашає заборгованість.

Розділ «*Журнал платежів*» призначений для обліку платежів, що надходять від контрагентів і їх рознесення по рахунках на оплату. Розділ забезпечує:

- реєстрацію платежів;
- відображення суми платежів на внутрішніх особових рахунках;
- відображення сум оплати вхідних і вихідних рахунків;
- автоматичну оплату вхідних і вихідних рахунків;
- облік авансових платежів на особових рахунках;
- використання авансових платежів, відображених на особових рахунках, для відображення в обліку оплати виставлених рахунків;
- формування касових документів на підставі платежів.

Розділ «*Журнал платежів*» модуля «*Бухгалтерія*» дозволяє відображати в обліку найрізноманітніші бізнес-процеси. Так, платіж може бути зареєстрований як у модулі «*Бухгалтерія*», так і в модулі «*Реалізація і склад*» (зареєстрований в одному модулі, платіж відразу стає доступним і в другому).

Після реєстрації платежу здійснюється його рознесення на конкретні рахунки чи оплату, якщо платіж (його частина) авансований, на особовий рахунок контрагента. Зробити це можна тільки в модулі «*Реалізація і склад*», оскільки в модулі «*Бухгалтерія*» недоступні деякі реєстри, необхідні для реєстрації оплат. А відображення платежу в бухгалтерському обліку можливе тільки в модулі «*Бухгалтерія*».

Для відображення платежів в обліку необхідно виділити потрібні платежі. Якщо необхідно відобразити тільки один платіж, досить встановити курсор на відповідний рядок списку. Вибрати у контекстному меню таблиці платежів пункт «*Обработать в хозяйственном учете*». [34]

РОЗДІЛ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2017 р.р. та аналіз і теоретичні основи аудиту грошових потоків підприємства

3.1 Організація аналітичної роботи на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Організація аналітичної роботи на ТДВ «Яготинський маслозавод» включає:

- розроблення загальних засад і упорядкованості проведення аналізу, планування роботи окремих її елементів та етапів;
- матеріальне, методичне і наукове забезпечення;
- загальне керівництво, прийом зроблених аналітичних робіт, контроль та оформлення їх за впровадженням у виробництво розроблених заходів з метою поліпшення діяльності підприємства.

Проведення на підприємстві економічного аналізу вступає у службові обов'язки кожного керівника, спеціаліста, а також службовців, котрих стосується прийняття управлінських рішень.[33]

Аналітична робота має бути результативна тобто, що розходи на її здійснення мають бути найнижчими, а результати найбільш поглибленими та забезпечувати всі рівні управління підприємства для прийняття управлінських рішень, її важливими принципами є регламентація та уніфікація.

1. Стандартизація аналізу має на меті розробку типових інструкцій та методик, вихідних таблиць та форм, стандартних програм, єдиних критеріїв оцінки для забезпечення порівняльності. Це все зменшує витрати часу на аналіз, зумовлює об'єктивність оцінки діяльності внутрішньогосподарських підрозділів та забезпечує ефективність проведення аналітичної роботи.
2. Регламентація передбачає розробку вихідних форм аналізу для кожного виконавця та обов'язкового мінімуму таблиць. [26,ст.312]

Головне завдання організації економічного аналізу – досягнення поставленої мети (пошук резервів підвищення ефективності господарювання) в найкоротші строки при найкращому використанні наявних ресурсів. Організація економічного аналізу на ТДВ «Яготинський маслозавод» відповідає таким вимогам (рис. 3.1):

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	РОЗДІЛ 3	47
Здобувач	Джух Т.І.		31.05.20		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		01.06.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20		

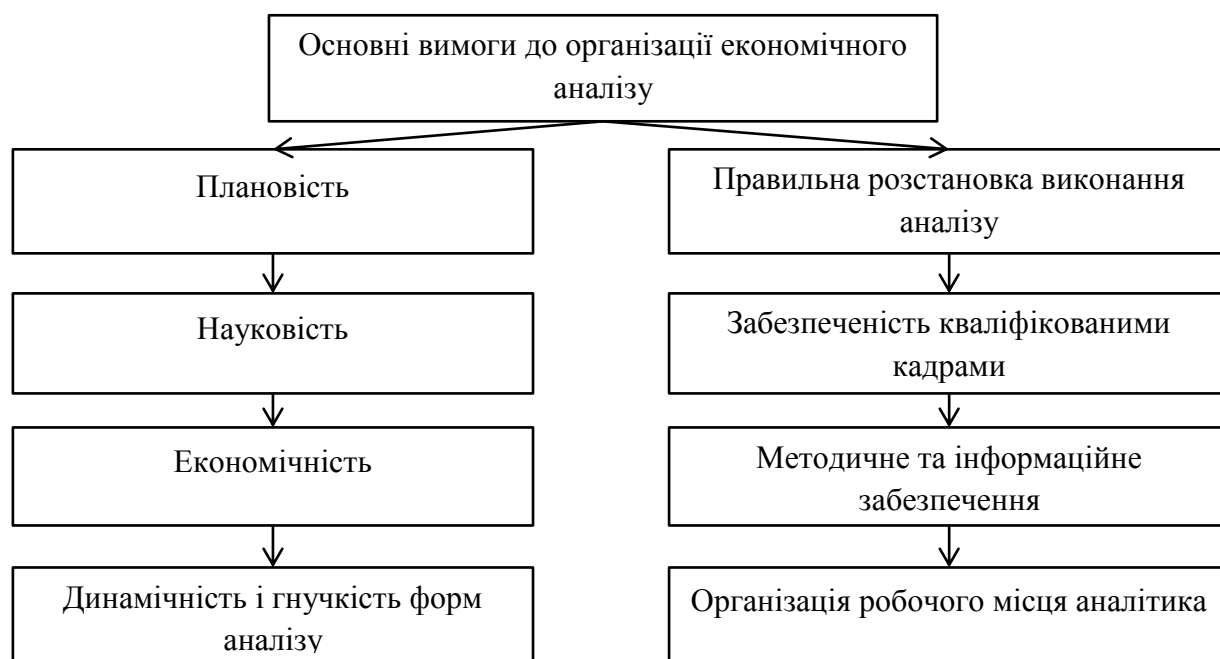
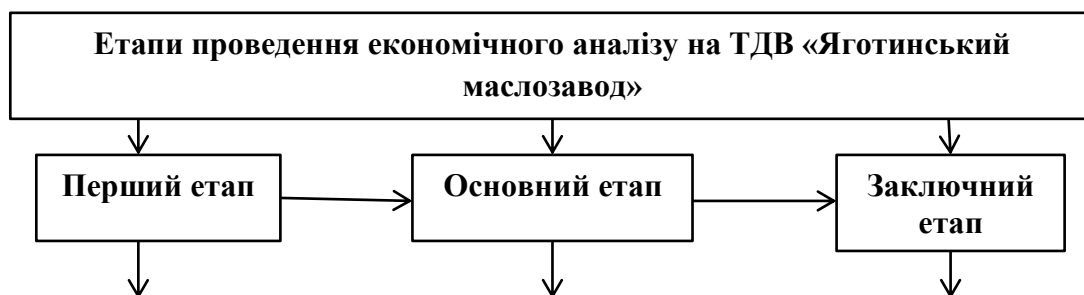

Рис. 3.1 Основні вимоги до організації економічного аналізу

Економічний аналіз як комплексний і системний процес включає три послідовні організаційні етапи: підготовчий, виконавчий і заключний. Кожен з цих етапів у свою чергу поділяється на складові. У кінцевому підсумку це становить організаційну структуру економічного аналізу на підприємстві (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Технічні заходи	Аналітичні прогностичні заходи	Конструктивні заходи
Формулювання мети і завдань аналізу	Збирання та перевірка правильності інформації	Використання резервів та визначення шляхів підвищення ефективності господарювання об'єкта аналізу
Визначення об'єкта і предмета дослідження	Статистична обробка та узагальнення даних	
Складання плану і розробка програми аналізу	Порівняльний аналіз основних показників	Апробація результатів аналітичного дослідження на практиці

Вибір методики, методів і прийомів аналізу	Оцінка стану та ефективності діяльності об'єкта аналізу	Коригування (за необхідності) методики та організації аналізу
Рекомендації з послідовності і періодичності дослідження		Характеристика документів з оформлення результатів аналізу
Формування системи показників аналізу	Факторний аналіз	Оформлення та передача результатів аналізу
Інформаційне забезпечення аналізу	Визначення резервів підвищення ефективності господарювання	Використання результатів аналізу у прийнятті управлінських рішень та контроль за їх виконанням
Вказівки щодо організації, виділення провідної ланки аналізу		
Матеріально-технічне забезпечення	Прогнозування діяльності об'єкта аналізу	Розповсюдження досвіду з покращення господарювання

Отже, економічний аналіз грає важливу роль у підвищенні економічної ефективності діяльності підприємства, в зміцненні їх фінансового стану. Він являє собою економічну науку, що вивчає економіку організації, її діяльність з точки зору оцінки їх роботи з виконання бізнес-планів, оцінки її майново-фінансового стану та з ціллю прояви невикористаних резервів підвищення ефективності діяльності організацій.[13]

3.2 Техніко-економічний аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 р.р

Техніко-економічні показники – це величини, які розкривають матеріально-виробничу базу підприємств, вживання предметів праці, знарядь, організацію виробництва та затрати на виробництво продукції. Вони є засадою при встановленні прогресивних техніко-економічних норм і нормативів та при розробці техпромфінплану підприємства. Також вони застосовуються для аналізу та планування організації виробництва і праці, якості продукції, трудових ресурсів, використання основних і оборотних фондів та рівня техніки. Техніко-економічний аналіз проводять робітники та органи управління за даними оперативної і періодичної звітності, економісти та інженерно-технічні працівники.

Техніко-економічний аналіз - це, в основному, внутрішньогосподарський аналіз. У процесі якого досліджується діяльність усіх структурних підрозділів підприємства, окремих робочих місць, служб, цехів, дільниць та бригад.[27] (Табл.3.2)

**Макет таблиці основних техніко-економічних показників діяльності ТДВ
Яготинський маслозавод за 2017-2018 рр.[13]**

№ п/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення, тис.грн	Темп зміни, %
		2017	2018		
2	3	4	5	6	7
В	С	Д	Е	Н	Г
1	Випуск продукції у діючих цінах, тис.грн	Ф1-П	Ф1-П	F-D	(F/D)*100
2	Випуск продукції у натуральному виразі , фіз.од.вим.	Ф1-П	Ф1-П	F-D	(F/D)*100
3	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	Ф2,р.2000	Ф2,р.2000	F-D	(F/D)*100
4	Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб.	Ф1-титул	Ф1-титул	F-D	(F/D)*100
5	Фонд оплати праці штатних працівників, тис.грн.	Ф2-р.2505	Ф2-р.2505	F-D	(F/D)*100
6	Виробіток на одного працівника, тис.грн/особу	п.1/п.4	п.1/п.4	F-D	(F/D)*100
7	Середньорічна оплата праці одного працівника, тис.грн./особу	п.5/п.4	п.5/п.6	F-D	(F/D)*100
8	Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	Ф1,р.1010 (гр.3+гр.4)/2	Ф1,р.1010 (гр.3+гр.4)/2	F-D	(F/D)*100
9	Фондовіддача, грн/грн	п.1/п.8	п.1/п.8	F-D	(F/D)*100
10	Середньорічні залишки обігових коштів, тис.грн	Ф1,р.1195 (гр.3+гр.4)/2	Ф1,р.1195 (гр.3+гр.4)/2	F-D	(F/D)*100
11	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	п.3/п.10	п.3/п.10	F-D	(F/D)*100
12	Середньорічна вартість активів, тис.грн	Ф1,р.1300 (гр.3+гр.4)/2	Ф1,р.1300 (гр.3+гр.4)/2	F-D	(F/D)*100

13	Середньорічна вартість власного капіталу, тис.грн.	$\Phi 1, p.1495$ (гр.3+гр.4)/2	$\Phi 1, p.1495$ (гр.3+гр.4)/2	F-D	(F/D)*100
14	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	$\Phi 2, p.2050$	$\Phi 2, p.2050$	F-D	(F/D)*100
15	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	п.14/п.3*100	п.14/п.3*100	F-D	(F/D)*100
16	Матеріальні витрати, тис.грн	$\Phi 2, p.2500$	$\Phi 2, p.2500$	F-D	(F/D)*100
17	Матеріаловіддача грн./грн	п.1/п.16	п.1/п.16	F-D	(F/D)*100
18	Операційні витрати, грн.	$\Phi 2, p.2550$	$\Phi 2, p.2550$	F-D	(F/D)*100
19	Валовий прибуток (збиток) тис.грн.	$\Phi 2, p.2090$ (2095)	$\Phi 2, p.2090$ (2095)	F-D	(F/D)*100
20	Прибуток (збиток) операційної діяльності тис.грн.	$\Phi 2, p.2190$ (2195)	$\Phi 2, p.2190$ (2195)	F-D	(F/D)*100
21	Чистий прибуток, тис.грн.	$\Phi 2, p.2350$ (2355)	$\Phi 2, p.2350$ (2355)	F-D	(F/D)*100
22	Рентабельність операційної діяльності, %	(.20/p.18)* 100	(p.20/p.18)* 100	F-D	(F/D)*100
23	Рентабельність власного капіталу, %	(p.21/p.13)* 100	(p.21/p.13)* 100	F-D	(F/D)*100
24	Рентабельність (загальна) активів, %	(p.21/p.12)* 100	(p.21/p.12)* 100	F-D	(F/D)*100

Зараз роль техніко-економічного аналізу зростає, адже основні показники, що характеризують ефективність заходів для запровадження нових технологій, нової техніки організації виробництва, підприємства розраховують і планують самотужки. Звідси й випливає потреба в старанному аналізі та обґрунтуванні техніко-економічних показників. Його ціллю є виявлення причинних взаємозв'язків і взаємодії різних факторів техніки та економіки, оцінка господарської діяльності, резервів виробництва та опрацювання заходів задля раціоналізації використання ресурсів.

Досліджуючи діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр., перш за все, треба проаналізувати основні техніко-економічні показники, для того, щоб знати правдиву картину розвитку підприємства та його подальші перспективи.[10]

**Основні техніко-економічні показники діяльності ТДВ Яготинський
маслозавод за 2017-2018рр.**

Джерело інформації	№ п/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення, тис.грн	Темп зміни, %
			2017	2018		
1	2	3	4	5	6	7
Ф1-П	1	Випуск продукції у діючих цінах, тис.грн	2683993	3235264	551271	120,5
Ф1-П	2	Випуск продукції у натуральному виразі , фіз.од.вим.	75116	82007	6891	109,2
Ф2,р.2000	3	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	2706103,0	3201672,0	495569	118,3
Ф1-титул	4	Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб.	909	898	-11	98,8
Ф2-р.2505	5	Фонд оплати праці штатних працівників, тис.грн.	74980	109285	34305	145,8
п.1/п.4	6	Виробіток на одного працівника, тис.грн/особу	2952,7	3602,7	650,1	122,0
п.5/п.4	7	Середньорічна оплата праці одного працівника, тис.грн./особу	82,5	121,7	39,2	147,5
Ф1,р.1010 (гр.3+гр.4)/2	8	Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	194789,0	252970,0	58181	129,9
п.1/п.8	9	Фондовіддача, грн/грн	13,8	12,8	-1,0	92,8
Ф1,р.1195 (гр.3+гр.4)/2	10	Середньорічні залишки обігових коштів, тис.грн	593994,0	759258,5	165264,5	127,8

п.3/п.10	11	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	4,6	4,2	-0,3	92,6
Ф1,р.1300 (гр.3+гр.4)/2	12	Середньорічна вартість активів, тис.грн	832295,0	1089453,5	257158,5	130,9
Ф1,р.1495 (гр.3+гр.4)/2	13	Середньорічна вартість власного капіталу, тис.грн.	318745,5	427849	109103,5	134,2
Ф2,р.2050	14	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	1787342,5	2197602,5	410260	122,9
п.14/п.3*100	15	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	66,05	68,6	2,59	103,9
Ф2,р.2500	16	Матеріальні витрати, тис.грн	1763122,00	1944364,00	181242	110,3
п.1/п.16	17	Матеріаловіддача грн./грн	1,5	1,7	0,1	109,3
Ф2,р.2550	18	Операційні витрати, грн.	2226082	2531530	305448	113,7
Ф2,р.2090 (2095)	19	Валовий прибуток (збиток) тис.грн.	653249	859321	206072	131,5
Ф2,р.2190 (2195)	20	Прибуток (збиток) операційної діяльності тис.грн.	259436	859321	599885	331,2
Ф2,р.2350 (2355)	21	Чистий прибуток, тис.грн.	164523	253732	89209	154,2
(.20/р.18)* 100	22	Рентабельність операційної діяльності, %	11,7	33,9	22,3	*
(р.21/р.13)* 100	23	Рентабельність власного капіталу, %	51,6	59,3	7,7	*
(р.21/р.12)* 100	24	Рентабельність (загальна) активів, %	19,8	23,3	3,5	*

Розрахувавши техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства, можна зробити наступні висновки.

Випуск продукції в діючих цінах в 2018 році дорівнює 3235264 грн., що на 551271 грн., більше ніж у 2017 році.

Випуск продукції в натуральному виразі у 2018 році становив 82827 тис. т., що на 5951 тис. т., більше ніж у 2017 році.

Проаналізувавши собівартість реалізованої продукції, треба зауважити, що ми спостерігаємо тенденцію збільшення собівартості реалізованої продукції протягом року. У 2017 році аналізований показник становив 1787342,5 тис. грн., а в 2018 році зріс до 2197602,5 тис. грн., тобто на 410260 тис. грн. (або на 22,9%). Причиною збільшення цього показника являється підвищення цін на паливо та електроенергію, збільшення витрат на оплату праці та ін.

В порівнянні з 2017 роком, в 2018 році вартість основних засобів збільшилась на 58181 тис. грн. (або на 29,9%). Це зумовлено тим, що основних засобів було придбано більше, ніж списано.

На підприємстві спостерігається тенденція зменшення кількості штатних працівників протягом року. У 2017 році аналізований показник становив 909 осіб, а в 2018 році зменшився до 898 осіб, тобто на 11 осіб менше. (або на -8,8%). Але при цьому виробіток на одного працівника зріс на 591,0 тис. грн/чол. (або на 22,0%).

Фонд оплати праці у 2018 році становить 109285 тис.грн., що на 34305 тис.грн., (або на 45,8%) більший ніж у 2017 році.

Валовий прибуток, іншими словами загальна сума прибутку отримана підприємством від підприємницької діяльності у 2017 році становив 653249 тис. грн, а у 2018 році зріс до 859321 тис. грн, тобто на 206072 тис. грн. (або на 31,5%).

Прибуток від операційної діяльності у 2018 році зріс на 599885 тис.грн., (або на 31,2%) порівняно з 2017 роком.

Чистий прибуток значно зріс в 2018 році порівняно з 2017 роком на 89209 тис.грн., (на 54,2%).

Рентабельність (загальна) активів у 2018 році зросла на 3,5% порівняно з 2017 роком.

3.3 Теоретичні основи та практичний економічний аналіз грошових потоків ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2018 рр.

Наявність певної кількості грошових засобів є неодмінною умовою започаткування та функціонування будь-якого бізнесу. у ході здійснення виробничої діяльності капітал постійно здійснює кругообіг: грошова форма – виробнича – товарна – грошова, а отже, постійно відбуваються операції з витрачання та надходження грошових коштів. операції, пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства, також зводяться до неодноразово здійснюваних грошових платежів і надходжень. від того, наскільки узгоджені між собою за обсягом і часом різні види грошових потоків, значною мірою залежать платоспроможність, фінансова стійкість та поступальність економічного розвитку підприємства. ефективно організований рух грошових коштів є ознакою високого рівня здійснення фінансового

управління діяльністю, адже завдяки йому підвищується ритмічність здійснення операційної діяльності, раціонально використовуються власні фінансові ресурси, прискорюється обіг капіталу підприємства, скорочується потреба у позиченому капіталі, знижується ризик неплатоспроможності, створюються тимчасово вільні грошові активи для здійснення фінансових інвестицій, здатних генерувати додатковий прибуток. Саме тому грошовому потоку та оцінці його ефективності слід приділяти увагу суб'єктам як внутрішнього, так і зовнішнього фінансового аналізу.

Аналіз руху грошових коштів дає спроможність вивчити їх динаміку, установити суму перевищення надходжень над видатками, що дає змогу робити висновки про перспективи внутрішнього самофінансування. Цей аналіз інформує щодо наявності на підприємства коштів для придбання необхідних засобів виробництва, фінансування власної діяльності та погашення боргів. Головною метою аналізу грошових потоків є оцінка спроможності підприємства заробляти грошові кошти реального розміру в певні строки, необхідні для здійснення запланованих витрат.

Для цього необхідно вирішити такі завдання:

- вивчити обсяги та джерела грошових коштів ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- дослідити основні напрями використання грошових коштів на підприємстві;
- для здійснення інвестиційної діяльності ,зробити аналіз достатності власних коштів;
- з'ясувати причин розходження між величиною отриманого прибутку та фактичною наявністю грошових коштів;
- досягти фінансової оптимізації.[16,ст.102]

Аналіз руху грошових коштів ,головним чином полягає , у визначенні розмірів грошових надходжень та видатків. Головним моментом аналізу грошових потоків є розрахунок чистого руху грошових коштів від операційної діяльності. На основі показників про грошові потоки визначається його здатність генерувати грошові кошти для своєчасного реагування на різкі зміни ринкового та конкурентного середовища, непередбачувані вимоги та можливості.

Аналіз грошових потоків є одним із головних моментів аналізу фінансового стану підприємства, адже завдяки цьому аналізу вдається з'ясувати, чи спроможне взагалі підприємство організувати управління грошовими потоками так, щоб у будь-яку мить у розпорядженні підприємства була достатня кількість грошових коштів.

Під час аналізу грошових потоків підприємства необхідно дати відповіді на низку питань.

1. У процесі аналізу вхідних грошових потоків підприємства:

- чи існує причина збільшення вхідних грошових потоків, що спричиняє збільшення поточних зобов'язань, що вимагають погашення, тобто відтоку грошових коштів у майбутньому;
- чи має місце зростання акціонерного (статутного) капіталу за рахунок додаткової емісії акцій;
- чи відбувався протягом звітного періоду розпродаж майна підприємства;

– чи спостерігається на підприємстві скорочення запасів товарно-матеріальних цінностей, готової продукції, товарів на складі та незавершеного виробництва.

2. У процесі аналізу вихідних грошових потоків підприємства:

- чи спостерігається скорочення показників оборотності оборотних активів;
- чи спостерігається зростання дебіторської заборгованості та величини запасів ;
- чи відбувалося різке зростання обсягів продажу товарів, яке потребувало додаткових витрат, пов'язаних з їх реалізацією;
- чи траплялися надмірні виплати акціонерам понад рекомендованої норми розподілу чистого прибутку (близько 30%);
- чи спостерігається затримка за сплатою податків, зборів та обов'язкових платежів;
- чи відбувається затримка виплат персоналу за заробітною платою.

Інформація про потоки грошових коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» формується у формі №3 «Звіт про рух грошових коштів». Надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулись у грошових потоках підприємства та їх еквівалентах за звітний період є метою складання цього звіту. [6]

Для аналізу ефективності використання грошових потоків використовуються показники форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форми №2 «Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та дані аналітичного обліку грошових коштів підприємства. (табл.3.4)

Таблиця 3.4

Рух грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показник	Звітний період (грн.)	Попередній період (грн.)	Зміна (грн.)	Темп зміни (%)
1	2	3	4	5
Надходження				
Від операційної діяльності				
Реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)	3685041	3055744	629297	120,6
Цільове фінансування	2031	1612	419	125,9
Надходження від повернення авансів	159105	91704	67401	173,5
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	-	31	-31	0
Інші надходження	522	632	-110	82,6

Всього надходження від операційної діяльності	3846699	3149723	696976	122,1
Від інвестиційної діяльності				
Реалізація необоротних активів	1993	252	1741	790,8
Надходження від погашення позик	5000	10000	-5000	50
Всього надходження від інвестиційної діяльності	6993	10252	-3259	68,2
Від фінансової діяльності				
Отримання позик	689060	687916	1144	100,2
Інші надходження	355	-	355	100
Всього надходження від фінансової діяльності	689415	687916	1499	100,2
Всього надійшло коштів	4543107	3847891	695216	118,1
Витрачання				
На операційну діяльність				
Оплата товарів (робіт, послуг)	-3424461	-2932033	-492428	116,8
Оплата праці	-87029	-61458	-25571	141,6
Відрахування на соціальні заходи	-23294	-16409	-6885	141,9
Зобов'язання з податків та зборів	-106774	-69475	-37299	153,7
Зобов'язання з податку на прибуток	-55474	-26544	-28930	208,9
Зобов'язання з ПДВ	-27351	-25919	-1432	105,5
Зобов'язання з інших податків та зборів	-1277	-1090	-187	117,2
Інші витрачання	-12915	-25941	13026	49,8
Всього витрачання на операційну діяльність	-3738575	-3158869	-579706	118,4
На інвестиційну діяльність				
Придбання необоротних активів	-100332	-62422	-37910	160,7
Надання позик	-5000	-5000	0	100,0
Всього витрачання на інвестиційну діяльність	-105332	-67422	-37910	156,2
На фінансову діяльність				
Погашення позик	749896	591418	158478	126,8

Сплата відсотків	-13190	5609	-18799	-235,2
Сплата дивідендів	-	-100008	-100008	0,0
Всього витрачання на фінансову діяльність	736706	497019	239687	148,2
Всього витрачено коштів	-3107201	-2729272	-377929	113,8
Чистий рух коштів від операційної діяльності	192226	44407	147819	432,9
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-98339	-57158	-41181	172,0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-73671	-9119	-64552	807,9
Чистий рух коштів за звітний період	20216	-21870	42086	-92,4
Залишок коштів на початок року	13430	34704	-21274	38,7
Вплив зміни валютних курсів	-494	596	-1090	-82,9
Залишок коштів на кінець року	33152	13430	19722	246,9

Аналіз ефективності використання грошових коштів відбувається за допомогою коефіцієнтів грошових потоків, що характеризують достатність грошових коштів для здійснення діяльності: поточної (операційної), інвестиційної, фінансової (кредити та позики). Види коефіцієнтів, їх методику розрахунку підприємство обирає залежно від інформації, яку воно бажає отримати від проведених розрахунків. (Табл.3.5)

Таблиця 3.5

**Макет таблиці аналізу ефективності руху грошових потоків на ТДВ
«Яготинський маслозавод»**

№	Показник	Звітний період	Попередній період	Зміна	Темп зміни
A	B	C	D	E	F
Вихідні дані					
1	Приток грошових коштів, всього	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
2	Приток грошових коштів від операційної діяльності	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
3	Відтік грошових коштів, всього	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100

4	Відтік ГК по інвестиційній діяльності	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
5	Відтік ГК по інвестиційній діяльності	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
6	Середній залишок грошових коштів	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
7	Середній залишок грошових коштів	$\frac{p. 1165г3 + p. 1165г4}{2}$	$\frac{p. 1165г3 + p. 1165г4}{2}$	C-D	(C/D)*100
8	Поточні зобов'язання	p. 1695 Ф-№ 1	p. 1695 Ф-№ 1	C-D	(C/D)*100
9	Чистий прибуток	p. 2350 Ф-№ 2	p. 2350 Ф-№ 2	C-D	(C/D)*100
10	Середньорічна сума ДЗ	$\frac{(\Sigma(p. 1125 - p. 1155)г3 + \Sigma(p. 1125 - p. 1155)г4)}{2}$	$\frac{(\Sigma(p. 1125 - p. 1155)г3 + \Sigma(p. 1125 - p. 1155)г4)}{2}$	C-D	(C/D)*100
11	Чистий грошовий потік, всього	p. 1 – p. 3	p. 1 – p. 3	C-D	(C/D)*100
12	Чистий ГП від поточної діяльності	p. 2 – p. 4	p. 2 – p. 4	C-D	(C/D)*100
13	Виплата за позиками	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
14	Виплата дивідендів	Форма № 3	Форма № 3	C-D	(C/D)*100
15	Зміна залишків матеріальних оборотних активів	p.1100 г4 – p.1100 г3	p.1100 г4 – p.1100 г3	C-D	(C/D)*100
16	Чистий дохід від реалізації	p. 2000		C-D	(C/D)*100
17	Приток грошових коштів від інвестиційної діяльності	Форма №3	Форма №3	C-D	(C/D)*100
18	Приток грошових коштів від фінансової діяльності	Форма №3	Форма №3	C-D	(C/D)*100
Розрахунок					
1	Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	p. 1 / p. 3 норматив ≥ 1	p. 1 / p. 3 норматив ≥ 1	C-D	(C/D)*100
2	Коефіцієнт поточної платоспроможності	p. 2 / p. 4	p. 2 / p. 4	C-D	(C/D)*100

3	Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	$p. 7 / p. 8$	$p. 7 / p. 8$	C-D	$(C/D)*100$
4	Достатність грошового потоку від операційної (поточної) діяльності для погашення зобов'язань	$(p.2 - p.4) / p.6$	$(p.2 - p.4) / p.6$	C-D	$(C/D)*100$
5	Достатність ГК для самофінансування	$(p. 2 - p. 4) / p. 5$	$(p. 2 - p. 4) / p. 5$	C-D	$(C/D)*100$
6	Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку	$p. 12 / (p. 13 + p. 14 + p. 15)$	$p. 12 / (p. 13 + p. 14 + p. 15)$	C-D	$(C/D)*100$
7	Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами, всього	$(\text{Залишок ГК на п.р.} + p.1) / p.3$	$(\text{Залишок ГК на п.р.} + p.1) / p.3$	C-D	$(C/D)*100$
8	Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами за поточною діяльністю	$(\text{Залишок ГК на п.р.} + p.2) / p.4$	$(\text{Залишок ГК на п.р.} + p.2) / p.4$	C-D	$(C/D)*100$
9	Коефіцієнт оборотності грошових коштів, оборотів	$p. 16 / p.7$	$p. 16 / p.7$	C-D	$(C/D)*100$
10	Коефіцієнт ефективності грошових потоків	365/к-т оборотності	365/к-т оборотності	C-D	$(C/D)*100$
11	Коефіцієнт ефективності грошових потоків	$(p.1 - p.3) / p.3$	$(p.1 - p.3) / p.3$	C-D	$(C/D)*100$
12	Коефіцієнт рентабельності притоку грошових коштів	$p. 9 / p. 1$	$p. 9 / p. 1$	C-D	$(C/D)*100$
13	Коефіцієнт рентабельності відтоку грошових коштів	$p. 9 / p. 3$	$p. 9 / p. 3$	C-D	$(C/D)*100$

14	Коефіцієнт рентабельності залишку грошових коштів	р. 9 / р. 7	р. 9 / р. 7	C-D	(C/D)*100
15	Коефіцієнт рентабельності грошових витрат за операційною (поточною) діяльністю	р. 12 / р. 4	р. 12 / р. 4	C-D	(C/D)*100
16	Коефіцієнт інвестиційного притоку	р. 17 / (р. 17 + р. 18)	р. 17 / (р. 17 + р. 18)	C-D	(C/D)*100
17	Коефіцієнт фінансового притоку	р.18 / (р.17 + р.18)	р.18 / (р.17 + р.18)	C-D	(C/D)*100
18	Коефіцієнт грошового покриття дивідендних виплат	р.12 / р.14	р.12 / р.14	C-D	(C/D)*100
19	Грошова рентабельність продажу	р.12 / р.16	р.12 / р.16	C-D	(C/D)*100

Таблиця 3.6

Аналіз ефективності руху грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод»

№	Показник	Звітний період	Попередній період	Зміна	Темп зміни (%)
1	2	3	4	5	6
Вихідні дані					
1	Приток грошових коштів, всього	4543107	3847891	695216	118,1
2	Приток грошових коштів від операційної діяльності	3846699	3149723	696976	1221,3
3	Відтік грошових коштів, всього	-3107201	-2729272	-377929	113,8
4	Відтік ГК по операційній діяльності	-3738575	-3158869	-579706	118,4
5	Відтік ГК по інвестиційній діяльності	-105332	-67422	-37910	156,2

6	Відтік ГК по фінансовій діяльності	736706	497019	239687	148,2
7	Середній залишок грошових коштів	23291	24067	-776	96,8
8	Поточні зобов'язання	599742	358304	599742	167,4
9	Чистий прибуток	253732	164523	89209	154,2
10	Середньорічна сума ДЗ	299964,5	246053	53911,5	121,9
11	Чистий грошовий потік, всього	1435906	1118619	317287	128,4
12	Чистий ГП від поточної діяльності	19226	44407	-25181	43,3
13	Виплата за позиками	749896	591418	158478	126,8
14	Виплата дивідендів	0	-100008	-100008	0,0
15	Зміна залишків матеріальних оборотних активів	10755	-17950	-7195	-59,9
16	Чистий дохід від реалізації	3201672	2706103	495569	118,3
17	Приток грошових коштів від інвестиційної діяльності	6993	10252	-3259	68,2
18	Приток грошових коштів від фінансової діяльності	689415	687916	1499	100,2
Розрахунок					
1	Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	1,462	1,409	0,053	103,8
2	Коефіцієнт поточної платоспроможності	1,028	0,997	0,031	103,1
3	Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,038	0,067	-0,029	56,7
4	Достатність грошового потоку від операційної (поточної) діяльності для погашення зобов'язань	0,146	-0,018	0,164	-811,1
5	Достатність ГК для самофінансування	1,026	-0,135	1,161	-760,0
6	Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку	0,025	0,093	-0,068	26,9
7	Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами, всього	1,466	1,422	0,044	103,1
8	Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами за поточною діяльністю	1,032	1,008	0,024	102,4
9	Коефіцієнт оборотності грошових коштів, оборотів	137,46	112,44	25,02	122,3
10	Період обороту грошових коштів, днів	3	3	0	100,0
11	Коефіцієнт ефективності грошових потоків	0,462	0,409	0,053	113,0

12	Коефіцієнт рентабельності притоку грошових коштів	0,055	0,042	0,013	131,0
13	Коефіцієнт рентабельності відтоку грошових коштів	0,081	0,060	0,021	135,0
14	Коефіцієнт рентабельності залишку грошових коштів	10,89	6,83	4,06	159,4
15	Коефіцієнт рентабельності грошових витрат за операційною (поточною) діяльністю	0,005	0,014	-0,009	35,7
16	Коефіцієнт інвестиційного притоку	0,010	0,014	-0,004	71,4
17	Коефіцієнт фінансового притоку	0,989	0,985	0,004	100,4
18	Коефіцієнт грошового покриття дивідендних виплат	-	0,444	-0,444	0,0
19	Грошова рентабельність продажу	0,006 (або 0,6%)	0,016 (або 1,6%)	-0,01	37,5

На основі проведеного аналізу ефективності руху грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод» можемо зробити висновки:

1. Коефіцієнт ліквідності грошового потоку показує, наскільки позитивний грошовий потік покриває відтік грошових коштів. Його норма – більше 1. З таблиці видно, що покращення ліквідності на підприємстві (1,462).
2. Коефіцієнт поточної платоспроможності визначає, наскільки надходження від операційної (поточної) діяльності покривають витрати на господарський оборот – за 2018 рік спостерігається покращення (1,028 проти 0,997 у 2017 році).
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, що грошових коштів (абсолютно ліквідних активів) недостатньо для негайного погашення всіх поточних зобов'язань (0,038 та погіршення на 0,029 пунктів за 2018 рік).
4. Показник достатності грошових коштів для самофінансування показує, що частка інвестицій, профінансована за рахунок внутрішніх джерел збільшилась в 2018 році в порівнянні з минулим на 1,161.
5. Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку показує здатність підприємства за рахунок наявних грошових коштів розрахуватись зі своїми боргами, поповнити оборотні кошти і сплатити дивіденди. Цей коефіцієнт в 2018 році зменшився в порівнянні з минулим роком на 0,068 в зв'язку зі збільшенням виплат боргів на підприємстві.
6. Коефіцієнт оборотності грошових коштів визначає розмір чистої виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в розрахунку на 1 грн. Тобто отримані дані з розрахунку показують, що в звітному році цей коефіцієнт підвищився на 25,02 в порівнянні з минулим. Збільшення показника протягом періоду дослідження є хорошою ознакою, оскільки свідчить про постійну роботу компанії щодо поліпшення політики управління грошовими коштами.

7. Коефіцієнт забезпеченості грошовими коштами в звітному році збільшився на 0,044 в порівнянні з минулим. Збільшення цього показника говорить про активну діяльність підприємства та фінансову стійкість і здатність проводити активну діяльність навіть в умовах відсутності доступу до позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування підприємства.
8. Коефіцієнт оборотності грошових коштів характеризує розмір чистої виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в розрахунку на 1 грн. Тобто отримані дані з розрахунку показують, що в звітному році цей коефіцієнт підвищився на 25,02 в порівнянні з минулим. Збільшення показника протягом періоду дослідження є хорошою ознакою, оскільки свідчить про постійну роботу компанії щодо поліпшення політики управління грошовими коштами.
9. При визначенні показника ефективності грошових потоків позитивною тенденцією вважається його зростання протягом періоду на 0,053. Це вказує на ефективне використання грошових потоків на підприємстві.
10. Коефіцієнт притоку грошових засобів характеризує скільки гривень чистого грошового потоку генерує 1 гривня грошових надходжень. У 2018 році даний коефіцієнт збільшився на 0,013 що є позитивним явищем для підприємства.
11. Збільшились також коефіцієнт рентабельності залишку грошових коштів (на 4,06), коефіцієнт фінансового притоку (на 0,004) , що також є позитивним явищем для підприємства.
12. Збільшився коефіцієнт рентабельності відтоку грошових коштів в звітному році в порівнянні з минулим на 0,021. Він характеризує скільки гривень чистого грошового відтоку генерує 1 гривня грошових видатків. У 2018 році даний коефіцієнт збільшився, що є негативним явищем для підприємства.
13. Грошова рентабельність продажу характеризує доходність основної діяльності підприємства. Менеджери використовують цей показник для контролю над витратами виробництва і реалізацією продукції ,взаємозв'язком між цінами та кількістю товару, що реалізується,. Грошова рентабельність продажу в звітному році зменшилась на 0,01 (або на 1%). Завдяки цьому показнику можемо зробити висновок про ефективність виробничої діяльності підприємства, а також ефективність політики ціноутворення.

Отже, з розрахунків табл. 3.6 видно, що стан ефективності використання грошових потоків підприємства в 2018 році значно покращився в порівнянні з минулим. Наглядно представлено основні показники аналізу використання грошових коштів на рис. 3.1.

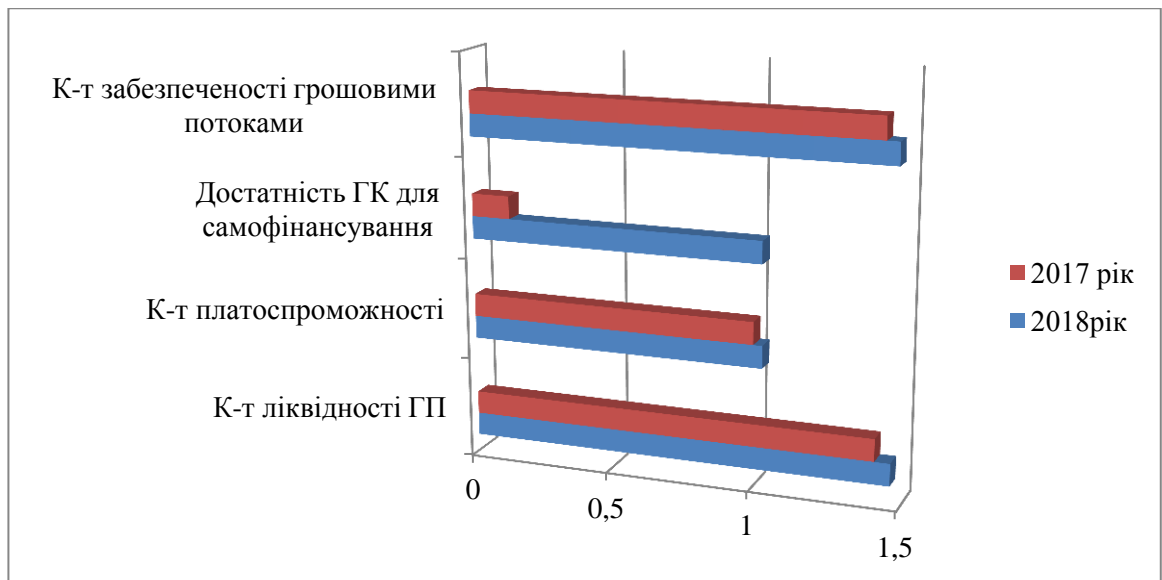

Рис. 3.1 – Аналіз ефективності використання грошових коштів на ТДВ «Яготинський маслозавод»

3.4. Теоретичні основи аудиту організації грошових потоків ТДВ «Яготинський маслозавод»

Проведення аудиторських перевірок регламентується Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII і Міжнародних стандартів аудиту (МСА) Міжнародної федерації бухгалтерів.[2]

Для сприяння конкурентоспроможності, забезпечення платоспроможності і перестороги ризику банкрутства керівництво підприємства має надавати особливу увагу щодо питань перевірки обліку операцій з грошовими коштами і ефективності їх використання. Це пояснюється тим, що грошові кошти на поточних рахунках, в дорозі та в касі підприємства, існують найбільш ліквідними статтями активу балансу і мають досить вільний характер обігу. Більш того, в разі порушення касової дисципліни підприємства можуть отримати фінансові санкції.

Метою аудиту грошових коштів є встановлення достовірності даних щодо їхнього руху та наявності, своєчасності та повноти відображення інформації в облікових реєстрах та в зведених документах, правильності ведення обліку розрахунків та грошових коштів у відповідності до достовірності відображення залишків у звітності господарюючого суб'єкта та прийнятої облікової політики.

До основоположних завдань аудиту грошових коштів належать:

- перевірка правильності організації ведення касового господарства та стану збереження грошових коштів, цінних паперів у касі;
- виявлення нестач або надлишків у підприємства, перевірка наявності грошових коштів;
- робити перевірку щодо дотримання Положення ведення касових операцій у національній валюті в Україні;
- перевірка повноту та своєчасність оприбуткування грошових коштів;
- перевірка законності витрачання грошових коштів;

- пересвідчуватися в достовірності обліку й ефективності внутрішньогосподарського контролю грошових коштів;
- оцінювати якість відображення господарських операцій у звітності, бухгалтерському обліку, облікових реєстрах та стан синтетичного та аналітичного обліку коштів.

Аудитор встановлює види і кількість аудиторських контрольних процедур, в залежності від оцінки системи внутрішнього контролю, встановленої тестуванням та вивченням актів перевірки ведення операцій із готівкою.

На підприємстві є кошти у двох формах – у безготівковій формі та готівковій формі, варто проводити аудит касових операцій та грошових коштів на поточних рахунках у банку.

Аудит грошових коштів на поточних рахунках у банку здійснюється в такій послідовності:

1. Перевірка виписок з кожного банківського рахунку і перехідних залишків по них.
2. Перевірка достовірності та якості виписок банку, та відповідно наявність додатків до них.
3. Звірка оборотів та залишків, відображених у виписках банку, з записами в облікових реєстрах.
4. За рахунками в банку документальна перевірка записів.[2]

Аудитору слід більше приділяти увагу саме питанням готівкових коштів підприємства тому, що банки іноді частково беруть на себе контрольні функції над безготівковими грошима підприємств.

Аудит касових операцій підприємства рекомендують проводити в кілька етапів. Спершу аудитор має розглянути загальні питання організації роботи каси на підприємстві, а саме:

- основні напрями касових надходжень та видатків;
- інтенсивність касових операцій;
- наявність договорів з касирами про повну матеріальну відповідальність;
- кваліфікація та практичний досвід працівників, що забезпечують роботу каси на підприємстві;
- обладнання приміщення каси на підприємстві;
- забезпеченість електронною обчислювальною технікою для обліку касових операцій.

Старанне вивчення зазначених питань дає спроможність аудитору визначити вузькі місця в організації обліку касових операцій, можливі напрями порушень і помилок, скласти думку про стан касових операцій на підприємстві.

Початковий етап аудиту касових операцій має на меті проведення раптової інвентаризації каси відповідно з повним перерахуванням всіх грошей та інших цінностей, які знаходяться у касі підприємства. При цьому варто скласти відомість

інвентаризації каси і неодмінно зафіксувати результати інвентаризації в робочих документах аудитора.

Потім аудитор повинен вивчити питання наявності випадків раптових інвентаризацій кас керівництвом підприємства та своєчасності проведення інвентаризації каси. Певні аудитори не проводять інвентаризацію касової готівки та інших цінностей, що знаходяться в касі, при аудиторській перевірці каси, допускаючи думку, що ця процедура не обов'язковою. В деяких випадках аудитор може використовувати результати внутрішнього контролю, якщо перевірені ним акти інвентаризації наявності грошових коштів не викликають недовірливості та потім він приймає рішення про недоцільність проведення інвентаризації.

Потрібно проводити інвентаризацію каси не рідше одного разу на квартал. Несподівані інвентаризації каси, є необхідні і існують також важливим елементом внутрішньогосподарського контролю дотримання касової дисципліни. Для цього вивчають накази керівника підприємства щодо проведення інвентаризації каси та визначення складу комісії, інвентаризаційні відомості та звіти інвентаризаційної комісії.

Наступним етапом є перевірка організації порядку ведення касових операцій та правильності заповнення касових документів. Перевіряється правильність заповнення прибуткових та видаткових касових ордерів на підприємстві. Неприпустимі будь-які корективи, закреслювання тощо. Мають бути належно оформлені прибуткові та видаткові касові ордери. Мають бути підписані документи на видачу грошей керівником і головним бухгалтером підприємства або уповноваженими ними особами.

Видаткові та прибуткові касові ордери і квитанції до них, повинні бути заповнені так, щоб забезпечувалося збереження цих записів протягом терміну зберігання документів.

Потрібно дуже уважно перевірити використання бланків прибуткових касових ордерів, їх зберігання та облік. Аудитор робить перевірку наявності та порядку ведення журналу реєстрації прибуткових та видаткових касових документів, обов'язково має звірити його дані з записами у касовій книзі. Необхідно впевнитися, перевіряючи порядок ведення касової книги, що підприємство має тільки одну касову книгу, яка має бути прошнурована, пронумерована та опечатана сургучною або мастиковою печаткою. Кількість аркушів у касовій книзі повинна бути засвідчено підписами керівника і головного бухгалтера. Категорично забороняються підчистки та невмотивовані виправлення в касовій книзі.

Починаючи дослідження операцій з грошовими коштами, аудитору потрібно отримати якомога повнішу інформацію про внутрішній контроль на даній ділянці обліку. Визначити, як на підприємстві дотримуються касової дисципліни та наскільки жорстко контролюються операції з готівкою, в тому числі з валютою, наскільки чітко забезпечується санкціонування різних платежів з поточного та інших рахунків підприємства (можна шляхом фактичної перевірки).[11]

Отримавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, аудитор розпочинає розробку загального плану аудиту. План аудиту характеризує документ організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на

основних етапах аудиту та строків їх виконання із зазначенням джерел інформації (табл. 3.7)

Таблиця 3.7

Загальний план аудиту грошових коштів підприємства [17]

Етап перевірки	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Період	Виконавць
1	2	3	4	5
Підготовчий	Визначення аудиторського ризику, знайомство з бізнесом клієнта, планування аудиту касових операцій.	Статут підприємства, звіти попередніх перевірок, накази та наказ про облікову політику.	-	-
Основний	Перевірка відповідності заповнення первинних касових документів та ведення касової книги. Контроль встановленого ліміту каси та додержання його підприємством. Перевірка правильності оформлення руху готівкових коштів, ведення обліку грошових коштів на рахунках в банках, відображення інформації про грошові кошти в фінансовій звітності.	Прибуткові та видаткові касові ордери, Головна книга, журнал-ордер № 1, баланс, звіт про рух грошових коштів, виписки банків, корінці чеків, звіти касира, касова книга.	-	-
Завершальний	Узагальнення отриманої інформації.	Аудиторський звіт та висновок	-	-

Програма аудиту – це ґрунтовний перелік змісту аудиторських процедур. Цей перерахунок є розгорнутою інструкцією для рядових учасників перевірки, який також є способом контролю за якістю їх роботи та асистентів аудитора.

Програма зобов'язана бути так ґрунтовною, щоб можна було її використовувати як інструкцію для виконавців аудиту, що беруть участь у перевірці. У програмі аудиту зміст, види, час проведення процедур мають співпадати з прийнятими до роботи даними загального плану аудиту. Програма містить перерахунок об'єктів аудиту по його напрямкам, а також час, який слід витратити на аудиторські процедури або на кожен напрямок аудиту.

На основі загального плану аудиту, складається програма аудиту грошових коштів (табл. 3.8)

Програма аудиту грошових коштів

№	Перелік питань	Мета і завдання	Методи аудиту	Аудит докази
1	2	3	4	5
1	Загальні відомості про підприємство	Ознайомлення з бізнесом клієнта, планування аудиту касових операцій ,встановлення аудиторського ризику.	Документальна перевірка та співставлення	Наказ про облікову політику, Статут підприємства, інші накази.
2	Перевірка записів у касовому звіті з первинними касовими документами та записами в касовій книзі	Встановлення відповідності між перевіркою правильності та наявності заповнення первинних документів, відображених у касовому звіті.	Логічна, арифметична та взаємна звірка	Звіт касира, первинні касові документи, Касова книга, облікові реєстри по рахунку 30, журнал
3	Перевірка касової дисципліни	Додержання ліміту залишку та строків звітування по підзвітних сумах, обґрунтування видачі та своєчасності оприбуткування готівки.	Звірка, співставлення, документальна перевірка,	Авансові звіти, розрахунок залишку ліміту готівки, касова книга, первинні касові документи.
4	Перевірка наявності рахунків, відкритих в банках	Встановлення кількості відкритих рахунків, банківські установи, що обслуговують підприємство, валюта з якою працює підприємство.	Опитування та формальна перевірка	Договори про розрахунково-касове обслуговування
5	Перевірка правильності ведення обліку грошових коштів у банку	Правильність та повнота та відображення в обліку руху безготівкових коштів	Звірка, співставлення та документальна перевірка.	Платіжні доручення, банківські виписки, облікові реєстри по рахунках 31, 33

6	Перевірка документів щодо інвентаризації грошових коштів	Правильність відображення в обліку надлишків (або нестач) грошових коштів	Співставлення, взаємна, логічна, формальна, документальна перевірка.	Касові книги, звіти касира, акти інвентаризації каси та облікові регістри по рахунку 30.
7	Перевірка щодо правильності відображення в фінансовій звітності інформації про грошові кошти	Правильність відображення в фінансовій звітності даних обліку	Арифметична, взаємна, документальна перевірки Узагальнення	Облікові регістри по рахунках 30, 31, 33, Баланс, Звіт про рух грошових коштів.
8	Узагальнення отриманої інформації	Складання заключних документів з аудиту	Узагальнення	Аудиторський звіт та аудиторський висновок

Найтипівішими помилками, які можливо виявити при аудиті грошових коштів підприємства є:

- відсутність підтверджуючих документів для складання видаткових касових ордерів;
- невчасне звітування за підзвітними сумами, відсутність підписів у первинних касових документах;
- порушення ліміту розрахунків готівкою між юридичними особам;
- перевищення залишків готівки в касі;
- арифметичні неточності під час підрахунку оборотів;
- перерахування грошових коштів безготівковим напрямом без підтверджуючих первинних документів;
- несвоєчасне оприбуткування в касу отриманої з банку готівки [11].

Звіт незалежного аудитора (Аудиторський висновок), щодо проведення аудиту фінансової звітності Товариства з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод" наявний на підприємстві.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнивши результати проведеного дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу грошових потоків, були зроблені такі висновки:

Одним з найбільших національних виробників молочної продукції є «Яготинський маслозавод». Він входить до складу холдингу «Молочний альянс». Товариство пройшло відповідність інтегрованим системам управління якістю вимогам двох міжнародних стандартів таких як: ДСТУ ISO 22000:2005 та ДСТУ ISO 9001:2009. Чисельність працівників підприємства станом на 01.01.2018р – 759 осіб. Підприємство не проводить спільної діяльності з іншими організаціями, установами та іншими підприємствами.

На підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» лінійно-функціональна організаційна структура. В ядро створення покладено так званий "шахтний" принцип побудови і спеціалізації організаторського процесу по функціональним підсистемам організації (маркетинг, фінанси, виробництво, персонал, дослідження та розробки).

Облікова політика встановлюється відповідним наказом у разі створення підприємства. У цьому наказі, зазначаються лише ті елементи облікової політики, з приводу яких існують різні варіанти обліку. При цьому норми, які чітко встановлені Законом про бухоблік, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами, в наказі про облікову політику не відображаються. При складанні наказу про облікову політику підприємство враховує вимоги як ПБО, так і Методрекомедацій № 635.

Податкова політика на ТДВ «Яготинський маслозавод» має на меті забезпечення податкового планування на підприємстві та ведення податкового обліку. В основі податкової політики підприємства лежить налагоджений податковий облік.

Відповідно до Податкового кодексу України ТДВ «Яготинський маслозавод» сплачує такі види податків:

- податок на прибуток: предметом оподаткування є прибутки підприємства, отримані не тільки на території України, а також за її межами;
- податок на додану вартість: включений продавцем до ціни товарів та послуг;
- податок на доходи фізичних осіб: платниками є фізичні особи такі як працівники, що отримують заробітну плату на підприємстві, а також одержувачі подарунків, допомоги, пільг та інші особи;
- ЄСВ: фактично не є податком, адже його сплата не регулюється Податковим кодексом, але соціальний внесок який є досить помітним навантаженням на підприємство;

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	71
Здобувач	Джух Т.І.		02.06.20		
Науковий керівник	Прохорова Л.І.		03.06.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		11.06.20		

- плата за землю: податок платять орендарі та власники земельних ділянок, які знаходяться в комунальній власності;
- екологічний податок: плата за забруднення довкілля.

Організація аналітичної роботи на ТДВ «Яготинський маслозавод» включає:

- порядку проведення аналізу, розробку загальних засад і планування роботи окремих її елементів та етапів;
- матеріальне, методичне і наукове забезпечення;
- прийом виконаних аналітичних робіт, оформлення їх та контроль за впровадженням у виробництво розроблених заходів, з метою поліпшення діяльності підприємства.

Під рухом грошових коштів розуміють надходження і вибуття грошових коштів у розрізі видів діяльності. До складу грошових коштів не включають гроші на банківських рахунках, обмежені для поточного користування протягом терміну, що перевищує один рік. Такі кошти відображаються у складі необоротних активів підприємства, як і інші фінансові інвестиції.

У перебігу господарської діяльності підприємства фірми виконують грошові операції. Вони вступають у різні відносини з іншими юридичними фірмами, об'єднаннями, підприємствами, організаціями, установами і фізичними особами: постачальниками матеріалів, покупцями своєї продукції, транспортними організаціями, фінансовими органами тощо.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами. Вони наявні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, які включають придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт та послуг, а також їх продаж і отримання виручки.

Грошовий обіг прийнято поділяти на дві сфери такі як готівкова та безготівкова. Під визначенням готівка, розуміють валюту України та іноземну валюту у вигляді грошових коштів.

Розрахувавши техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства, зроблено наступні висновки:

Фонд оплати праці у 2018 році становить 109285 тис.грн., що на 34305 тис.грн., (або на 45,8%) більший ніж у 2017 році.

Валовий прибуток, тобто загальна сума прибутку отримана підприємством від підприємницької діяльності у 2017 році становив 653249 тис. грн, а у 2018 році зріс до 859321 тис. грн, тобто на 206072 тис. грн. (або на 31,5%).

Прибуток від операційної діяльності у 2018 році зріс на 599885 тис.грн., (або на 31,2%) порівняно з 2017 роком.

Чистий прибуток значно зріс в 2018 році порівняно з 2017 роком на 89209 тис.грн., (на 54,2%).

Рентабельність (загальна) активів у 2018 році зросла на 3,5% порівняно з 2017 роком.

Грошовий потік - це сукупність проведених за звітний період надходжень та витрат, які розподілені за операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю та змінюються під впливом ефективності здійснення господарської діяльності.

Основною ціллю керування грошовими потоками є забезпечення фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку шляхом балансування обсягів надходження і витрати коштів і їхньої синхронізації в часі. Аналіз грошових потоків проводиться в розрізі за видами діяльності.

Інформація про потоки грошових коштів ТДВ «Яготинський маслозавод» формується у формі №3 «Звіт про рух грошових коштів». Метою складання цього звіту є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулись у грошових потоках підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

Для аналізу ефективності використання грошових потоків використовуються показники форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форми №2 «Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та дані аналітичного обліку грошових коштів підприємства.

На основі проведеного аналізу ефективності руху грошових потоків на ТДВ «Яготинський маслозавод» зроблено наступні висновки:

1. Коефіцієнт ліквідності грошового потоку показує, наскільки позитивний грошовий потік покриває відтік грошових коштів. Його норма – більше 1. З таблиці видно, що покращення ліквідності на підприємстві (1,462).

2. Коефіцієнт поточної платоспроможності характеризує, наскільки надходження від операційної (поточної) діяльності покривають витрати на господарський оборот – за 2017 рік спостерігається покращення (1,028 проти 0,997 у 2017 році).

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, що грошових коштів (абсолютно ліквідних активів) недостатньо для негайного погашення всіх поточних зобов'язань (0,038 та погіршення на 0,029 пунктів за 2017 рік).

4. Показник достатності грошових коштів для самофінансування показує, що частка інвестицій, профінансована за рахунок внутрішніх джерел збільшилась в 2017 році в порівнянні з минулим на 1,161. 7.

5. Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку показує здатність підприємства за рахунок наявних грошових коштів розрахуватись зі своїми боргами, поповнити оборотні кошти і сплатити дивіденди. Цей коефіцієнт в 2018 році зменшився в порівнянні з минулим роком на 0,068 в зв'язку зі збільшенням виплат боргів на підприємстві.

6. Коефіцієнт оборотності грошових коштів визначає розмір чистої виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в розрахунку на 1 грн. Тобто отримані дані з розрахунку показують, що в звітному році цей коефіцієнт підвищився на 25,02 в порівнянні з минулим. Збільшення показника протягом періоду дослідження є хорошою ознакою, оскільки свідчить про постійну роботу компанії щодо поліпшення політики управління грошовими коштами.

Законом України « Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII і Міжнародних стандартів аудиту (МСА) Міжнародної федерації бухгалтерів, регламентується проведення аудиторських перевірок.

Метою аудиту грошових коштів є встановлення достовірності даних щодо їхнього руху та наявності, своєчасності та повноти відображення інформації в облікових реєстрах та в зведених документах а також , правильності ведення обліку розрахунків і грошових коштів відповідно до прийнятої облікової політики, достовірності відображення залишків у звітності господарюючого суб'єкта.

Найтипівішими помилками, які можливо розкрити при аудиті грошових коштів підприємства:

- відсутність підтверджуючих документів для складання видаткових касових ордерів;
- невчасне звітування за підзвітними сумами ,відсутність підписів у первинних касових документах;
- порушення ліміту розрахунків готівкою між юридичними особам;
- перевищення залишків готівки в касі;
- арифметичні неточності під час підрахунку оборотів;
- перерахування грошових коштів безготівковим напрямом без підтверджуючих первинних документів;

несвоєчасне оприбуткування в касу отриманої з банку готівки.

Звіт незалежного аудитора (Аудиторський висновок), щодо проведення аудиту фінансової звітності Товариства з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод" наявний на підприємстві.

На показники руху грошових потоків постійно впливають різноманітні внутрішні та зовнішні чинники, які можуть створити загрози фінансовій стійкості підприємства як у поточному періоді, так і в перспективі. Тому важливим завданням підприємства є розробка та реалізація управлінської стратегії з оптимізації руху грошових потоків, синхронізації надходження коштів та здійснення платежів за зобов'язаннями, формування ефективної структури залишків різних видів грошових коштів для підтримки необхідного рівня ліквідності й платоспроможності. Для реалізації цих завдань на підприємстві здійснюють аналітичну обробку інформації, отриманої з облікового та контрольного блоку. Призначення аналітичного блоку полягає в здійсненні функцій оцінки ефективності використання грошових коштів від всіх видів діяльності. Кожне підприємство має визначити обсяг та методика проведення аналітичних процедур залежно від потреб управління. Серед основних методичних прийомів аналізу грошових потоків для їх оптимізації можна вказати:

1. Вивчення складу, структури, динаміки обсягів позитивних (притоку коштів) та негативних (відтік коштів) грошових потоків.

2. Порівняння темпів росту позитивного грошового потоку з темпами зростання активів, змін виручки від реалізації товарів (робіт, послуг), змінами динаміки прибутковості та рентабельності різних видів діяльності.

3. Вивчення співвідношення зовнішніх та внутрішніх джерел позитивного грошового потоку.

4. Здійснення факторного аналізу взаємозв'язку величини, структури та динаміки грошових потоків з доходами та витратами періоду.

5. Проведення структурно-динамічного аналізу збалансованості позитивних та негативних грошових потоків.

6. Здійснення розрахунку основних аналітичних показників: коефіцієнта оборотності грошових коштів; коефіцієнта ліквідності грошового потоку; показника достатності грошового потоку, показника ефективності грошових потоків, коефіцієнта забезпеченості грошовими коштами, тощо.

Належним чином побудоване обліково-аналітичне забезпечення є необхідною умовою ефективного управління грошовими потоками на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16 липня 1999р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14>
2. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>
5. НП(С)БО I "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.13 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019
7. Положення Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою правління НБУ від 29.12.2017 № 148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>
8. Довідник № 336 «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників» від 29.12.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN11827.html
9. Інструкцією «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженого наказом МФУ № 291 від 30.11.1999 р (зі змінами та доповненнями станом на 29.10.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
10. Посадова інструкція бухгалтера [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/1645-posadova-instruktsiya-bukhgaltera.html>
11. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: навчальний посібник. / Укладачі Н.О. Бондаренко, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 300 с
12. Васильченко З.М. Теоретичні основи управління грошовими потоками банку / З.М. Васильченко, Д.В. Пірог // Економіка. Проблеми економічного становлення. Вісник № 1. 2017
13. Власюк Н. В. Управління, аналіз та оптимізація грошових потоків: теорія і методологія / Н. В. Власюк // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Серія Економіка. – 2011. – Вип. 5(4). – С. 144-150.
14. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. - К.: Знання, 2015. - 469 с. - (Вища освіта XXI століття).
15. Економіка та організація виробництва: Підручник / За ред. В. Г. Герасимчука, А. Е. Розенплентера. — К.: Знання, 2017. — 678 с. — ISBN 966-346-214-0

16. Загородна, О., Серединська В. Оперативне управління грошовими потоками підприємства О. Економічний аналіз. 2017. Вип. 10. Частина 4. С. 100-104.
17. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь та ін. – 4 – те вид. доп. і перероб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.
18. Мартякова О.В. Грошові потоки в системі управління фінансово-господарською діяльністю підприємства // Наукові праці. Дніпро, 2016. Вип. 32(126): Серія: Економічна. С. 158-162.
19. Облік грошових коштів: навчальний посібник. / Укладачі Т. Г. Степова, Г.О. Татарінова, Р.І. Гріщук. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2017. 120 с.
20. Остафійчук С. М. Класифікація грошових коштів та їх еквівалентів для потреб бухгалтерського обліку та економічного аналізу // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2016, вип. 20, ч. II, С. 261 – 267.
21. Остафійчук С.М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства // Науковий вісник УНУ. Ужгород, 2015. С. 215-220
22. Пропадчук М.А. До методики складання Звіту про рух грошових коштів // Економіка АПК . 2017. №2 С.64-69
23. Сук Л. К., Сук П. Л. Бухгалтерський облік: Навч. посіб.. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2015. - 507с.
24. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2013. 554 с. 75. Фінансовий облік: підруч. / Я.Д.
25. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник.- К.: Алерта, 2006.-1080 с.
26. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. М Дєєва, О. І. Деніков. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 328 с.
27. 26 Фінансово-економічний аналіз : підручник / П. Ю Буряк, М. В. Римар, М. Т. Бець та ін.; за заг. ред. П. Ю. Буряка, М. В. Римара. – К. : ВД «Професіонал», 2016. – 528 с.
28. Чернелєвський Л.М., Редзюк Т.Ю. Податковий облік контроль. Навчальний посібник.-2-ге вид., перероб. і доп.-К.: Пектораль, 2006-316 с.
29. Аналіз грошових потоків підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-analiz-denezhnyx-potokov-predpriyatiya>
30. Головний бухгалтер// Податок на прибуток підприємств [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ww.golovbukh.ua/article/7075-podatok-na-pributok-u-2017-rots>
31. Збірник наукових праць ВНАУ/ Серія: Економічні науки//Особливості проведення аудиту грошових коштів на підприємствах - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/1871.pdf>
32. Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-otchet-o-dvizhenii-denezhnyx-sredstv-po-pryamomu-metodu>
33. ТДВ «Яготинський маслозавод» . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>
34. Комп'ютеризація обліку грошових коштів і розрахунків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5082554/page:22/>